Влада — Радам!

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради Української РСР ◆ № 35 ◆ Середа, 20 лютого 1991 року ◆ Ціна 10 коп.

ЧОМУ МИ НЕ СПИМО

Справді, чому б не переспати зиму, як ото ведмеді? Переспати холод, переспати духоту [illegible] натоплених квартир, а також переспати грип, купони, талони, обмін купюр, підвищення цін і пожвавлення чуток, переспати референдум і перехід до ринку...
Прокинутись — а вже весна!
Але річ у тім, що навіть не кожен ведмідь може дозволити собі таку розкіш.
Спить лише той Потапович, котрий устиг запасти кілограмів 30—40 жиру й знайти добре помешкання. Решта (чи не більшість?) — вештається, як і всі ми, ходженими-переходженими дорогами у пошуках чогось, що могло б зігріти душу.
А тим часом лютий місяць — святковий місяць!
(закінчення на 9-й сторінці)

Фото Миколи **КОЗЛОВСЬКОГО**

Замисливщись, Марта Лех, вона ж — Марія Капускина, дійшла висновку, що переступати статті на правових скрижалях — це примітивно і грубо. Краще — обминати їх далекими стежками. А хіба деяка підприємливість — не одна з них!

Яка саме підприємливість! Читайте на 12-й сторінці.

Ісус сказав:
— Той, хто зненавидів свого батька і свою матір, не може бути моїм учнем, і той, хто зненавидів своїх братів і сестер і не поніс свого хреста, як Я, не стане достойним Мене.
Євангелія від Хоми — стор. 14.

Інформаційний кур'єр: Телетайп. Телекс. Телефакс

УЧОРА для підписання Договору між Україною і Казахстаном з Києва до Алма-Ати відбула урядова делегація, яку очолює Голова Верховної Ради Української РСР Л. М. Кравчук.

У складі делегації Голова Ради Міністрів — В. Фокін, заступник Голови Верховної Ради — В. Гриньов, народні депутати УРСР, керівники республіканських міністерств та відомств.

В аеропорту, прикрашеному державними прапорами СРСР, Казахстану та України, гостей тепло й сердечно зустріли Президент Казахської РСР Н. Назарбаєв, прем'єр-міністр республіки У. Караманов, заступник Голови Верховної Ради Казахської РСР С. Абдільдін та інші офіційні особи.

Представники громадськості, дівчата у національних костюмах подарували гостям з України квіти.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТР СРСР В. С. Павлов на п'ятій сесії Верховної Ради СРСР виступив з пропозиціями про реформу роздрібних цін і соціальний захист населення. Вчора на сесії обговорювалася ця доповідь голови уряду.

ПЕРШИЙ секретар ЦК незалежної Компартії Грузії А. Маргіані заявив про свою відставку, мотивуючи її складною суспільно-політичною ситуацією в республіці і втратою Компартією республіки авторитету в масах.

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради Української РСР

Засновник — Верховна Рада Української РСР.

Адреса редакції:
УРСР, 252047
Київ-47, вул. Нестерова, 4
Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Думки авторів публікацій у «Голосі України» не завжди збігаються з точкою зору редакції.

Індекс 60955.
Тираж 166.150.
Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Газета виходить 5 разів на тиждень. У вівторок — на 8 сторінках, середу, четвер, п'ятницю та суботу — на 16 сторінках.

УВАГА! У зв'язку з технологією випуску газети другий «зошит» (9—16 стор.) вкладено між 4 і 5 сторінками.

ДА НЕ ПОМЕРКНЕТ СВЕТ ПРОСВЕЩЕНИЯ

ОТКРЫТОЕ ПИСЬМО

Президенту Союза Советских Социалистических Республик, Главнокомандующему Вооруженными Силами СССР тов. ГОРБАЧЕВУ М. С.

Уважаемый Михаил Сергеевич!

Обращаем Ваше внимание на состояние святыни украинского народа — Киево-Могилянской академии. Это первое высшее учебное заведение не только на Украине, но и на всей территории, заселенной восточными славянами. Академия, сыграв выдающуюся роль в распространении науки и просвещения, оказала также плодотворное влияние на Ближний Восток, Сибирь, южных славян. В частности, трудно переоценить ее роль в духовной поддержке их борьбы против османской экспансии.

Киевская академия по праву стала частью тогдашнего общеевропейского дома в сфере культуры и науки, наследницей, хранительницей и продолжательницей традиций Киевской Руси. Она вскормила множество украинских интеллигентов-патриотов. К сему источнику припадал замечательный украинский философ-гуманист Григорий Сковорода.

Свет просвещения, излучаемый из Киево-Могилянской академии, охватывал также земли, лежащие на север от Киева. М. Ломоносов, которым столь заслуженно гордится Россия, добывал знания по здешним учебникам (к примеру, по «Грамматике славянской» М. Смотрицкого). Это не единственный в те времена случай братской помощи северному соседу в его духовном становлении и дальнейшем национальном самоопределении. Из Киева для создания Славяно-греко-латинской академии и укрепления православной церкви был переброшен интеллектуальный десант, который составил основу преподавательского состава академии. Назовем лишь нескольких из когорты видных ученых, которые были одновременно и богословами, и писателями, и авторами учебников, и просветителями: Ф. Прокопович, С. Яворский, Ф. Трохимович. У истоков Киево-Могилянской академии стояли такие выдающиеся личности, как митрополит Петро Могила, гетман Украины, полководец и меценат Петро Сагайдачный. Оба защищали родную землю собственными средствами: один — духовным оружием, другой — своей грудью во главе казачества, особенно в одной из важнейших битв в истории христианско-мусульманского противостояния — в битве под Хотином.

Ансамбль Братского монастыря, частью которого является академия, создан на народные пожертвования. Впоследствии он превратился в украинский пантеон, в твердыню национального духа.

Не смогли сломить этой твердыни многочисленные захватчики, не посмели иноземные и отечественные коронованые владыки. И лишь тотальный террор тридцатых годов безнравственно прервал связь времен и поколений, превратил святыню в пепелище. Разрушены храмы, разворованы и распроданы бесценные коллекции, разбиты надгробья, пролег по могилам учебный плац, по которому маршируют курсанты Киевского высшего военно-морского политического училища. Страшно за юные души сыновей и внуков, которых беззастенчивая бездуховность может превратить из защитников народа в бездумных служак. Такое положение становится все более нетерпимым: растет напряженность в обществе, падает уважение к армии, терпит урон международный престиж страны, поскольку функционирование военного училища в стенах памятника истории и культуры является грубым нарушением Гаагской конвенции 1954 года («Пакта нашего великого Рериха»: ст. 4, п. 1) и многих более поздних и совсем недавних международных соглашений.

Мерилом цивилизованности страны есть отношение к национальным святыням. Поэтому мы считаем, что наилучший и оптимальный выход из создавшегося положения состоит в передислокации данного училища из сухопутного Киева к морским берегам, к тому, образно говоря, «производству», о котором прямо говорит его название. А в древних стенах пусть возродится на новой основе Всемирная академия национальной культуры с международным лицеем и университетом, музейным комплексом, центрами научной информации, искусства. Движение уже началось: даже в столь тяжких экономических и экологических условиях на возрождение Академии продолжают поступать народные пожертвования.

Общественность Украины и других республик, многих государств — членов ЮНЕСКО и ООН неоднократно обращалась по этому вопросу в Министерство обороны СССР, но всякий раз наталкивалась на непонимание, а то и на глухое противодействие. Городской Совет народных депутатов столицы Украины принял по этому поводу специальное решение, поддержанное большинством населения Киева, но и оно, увы, осталось гласом вопиющего в пустыне.

Выражая свое глубочайшее уважение к Вам как к Президенту страны и выдающемуся политическому деятелю современности, просим Вашей помощи и вмешательства с целью быстрейшего разрешения этого жизненно важного для культуры Украины и всех народов нашей страны вопроса.

С уважением —

Лесь ТАНЮК,
член Президиума, Председатель Комиссии по вопросам культуры и духовного возрождения Верховного Совета УССР

Игорь ЮХНОВСКИЙ,
член Президиума, Председатель Комиссии по вопросам народного образования и науки Верховного Совета УССР

ВІДВЕРНУТИ КРАХ ЕКОНОМІКИ, ПОГІРШЕННЯ ЖИТТЯ ЛЮДЕЙ!

Звернення Центрального Комітету Компартії України до Генерального секретаря ЦК КПРС, Президента СРСР, Уряду країни, ЦК Компартій і Верховних Рад союзних республік

Ми, учасники об'єднаного Пленуму Центрального Комітету і Ревізійної комісії Компартії України, вважаємо своїм обов'язком висловити гостру занепокоєність швидким наростанням ознак розвалу економіки, погіршенням умов життя людей.

Сьогодні це проявляється в згортанні виробництва практично всіх видів продукції, і насамперед продовольства, промислових товарів народного споживання, в повному або частковому припиненні роботи дедалі більшої кількості підприємств і цехів через нестачу сировини та матеріалів, у безладному і неконтрольованому зростанні цін. Рвуться господарські зв'язки, які складались десятиріччями, різко впав рівень договірної дисципліни, трудові колективи не мають ніякої ясності в питаннях поточної діяльності і своїх перспектив. Дедалі відчутнішим стає груповий і регіональний економічний егоїзм. Угоди про співробітництво, що укладаються між республіками, не підкріплені проробкою конкретних завдань і відповідальністю за їх виконання, залишаються лише деклараціями про наміри і реально на стан справ не впливають.

У кінцевому підсумку багато тисяч людей позбавляються найнеобхіднішого, опиняються перед загрозою залишитись без роботи, без засобів до існування. У суспільстві посилюються настрої приреченості, зневіри, безвихідності.

Від імені Компартії України, яка проголосила себе партією соціального захисту трудящих, широких верств населення, ми заявляємо, що з таким становищем далі миритися не можна. Нас особливо тривожить те, що поряд з активізацією антикомуністичних, сепаратистських сил, які провокують відцентрові процеси, небезпечні явища і тенденції поглиблюються практичною бездіяльністю центральних органів державної влади та управління.

Нам незрозуміла така пасивність, несміливість і непослідовність у ситуації, коли вичерпано ліміт часу для розв'язання невідкладних, буквально кричущих соціально-економічних проблем. У комуністів, трудящих України викликають рішуче заперечення і неприйняття протистояння між Президентом СРСР і Головою Верховної Ради РРФСР, союзним і російським парламентами та урядами, що затяглося, триваюча в окремих республіках боротьба політичних амбіцій, загальна «війна законів». Це не тільки загострює й без того вибухонебезпечну атмосферу в суспільстві, але насамперед заважає справі, відсуває розв'язання питань, які не терплять зволікання, і більше того, робить його неможливим.

У цей критичний час у нас не може бути іншого вибору, ніж об'єднання зусиль перед лицем небезпеки, яка насувається, та іншого пріоритету, ніж відвернення всіма силами і засобами краху економіки.

Час припинити теоретизування, яке зав'язло у зубах, нескінченні «ринкові» аванси і обіцянки, сподівання на зарубіжну допомогу. Треба, нарешті, як слід усвідомити самим і прямо, чесно сказати людям, що і заради чого всім нам доведеться пережити. І що для подолання всіх наших сьогоднішніх труднощів та бід треба головне — праця, дисципліна, організованість. Без цього всі плани, надії і сподівання народів втратять будь-який смисл, будуть просто перекреслені.

Давайте ж втілимо усвідомлення цього в конкретн[illegible]ву, в предметну практи[illegible]боту, в дружні погоджені зусилля, спрямовані на врятування народногосподарського комплексу країни, створеного працею, старанням і самовідданістю всіх поколінь радянських людей. Згадаймо: у нашої багатонаціональної Вітчизни багаті і славні традиції братерства і дружби, безкорисливої взаємодопомоги народів у час найсуворіших випробувань. Ці традиції треба сьогодні відродити і використати заради загального добра. Прийдешні покоління не простять нам, якщо дозволимо зруйнувати успадковану нами велику державу.

Ми твердо переконані, що надзвичайність обстановки в економіці вимагає таких же надзвичайних заходів щодо її стабілізації, рішучого наведення порядку в державі взагалі. І водночас — надзвичайно високої відповідальності — це всіх разом і кожного зокрема — починаючи з Президента країни.

Це не вимога «загвинчування гайок» або «залізної руки».

Це — заклик виконати свій обов'язок перед народом, країною, перед прийдешніми поколіннями.

Віримо, що його почують і зрозуміють.

Прийнято на об'єднаному Пленумі ЦК і Ревкомісії Компартії України 15 лютого 1991 року.

ТЕЛЕГРАММА

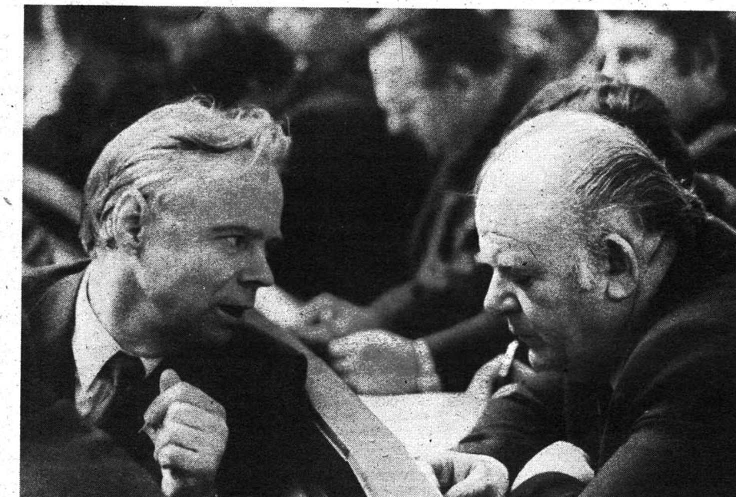
Г КИЕВ ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ УССР
Т КРАВЧУКУ Л М
В ПРОГРАММЕ ВРЕМЯ 15 ФЕВРАЛЯ С Г БЫЛА ВЫДАНА ИНФОРМАЦИЯ О РЕШЕНИИ ШАХТЕРОВ ОБЪЕДИНЕНИЯ ДОНЕЦКУГОЛЬ ПРИОСТАНОВИТЬ 20. 02. 91 ОТГРУЗКУ УГЛЯ В ТЕЧЕНИЕ СУТОК ПО ИМЕЮЩИМСЯ В ОБЪЕДИНЕНИИ СВЕДЕНИЯМ НА ШАХТАХ В КОЛЛЕКТИВАХ ЭТОТ ВОПРОС НЕ ОБСУЖДАЛСЯ И РЕШЕНИЕ НЕ ПРИНИМАЛОСЬ ПРОСИМ ВПРЕДЬ НЕПРОВЕРЕННУЮ ИНФОРМАЦИЮ НЕ ВЫДАВАТЬ
ГЕНЕРАЛЬНЫЙ ДИРЕКТОР ОБЪЕДИНЕНИЯ ДОНЕЦКУГОЛЬ В Г ИЛЬЮШЕНКО

Ми надрукували цю телеграму, яка вчора була передана в Комісію Верховної Ради УРСР з питань гласності та засобів масової інформації. Мабуть, комусь дуже хочеться, щоб у вугільній галузі, яка перейшла у республіканське підпорядкування, не спадала соціальна напруга. А може, та інформація — просто журналістське нехлюйство. Звичайно, Верховна Рада УРСР не може перевіряти, яка іде інформація в програмі «Час». Ми самі її «споживаємо», як і всі, у готовому вигляді.

З повагою до шахтарів — «Голос України».

ВИБІР, АЛЕ ЯКИЙ?

Продовжуємо друкувати виступи депутатів щодо питання референдуму на території України.

Ігор ЮХНОВСЬКИЙ, виборчий округ № 263, Львівська область

Чим довше ми працюємо в парламенті України, тим ширше слідкуємо за тим, що робиться в країні, чим глибше вивчаємо нашу економіку, тим наглядніше бачимо майже безнадійний стан нашого природнього середовища, доведеного до такого стану не сьогодні, не вчора, а десятиліттями, в результаті пануючої тут безглуздої командної системи, тим більше відповідальність, і тим важче завдання покладається на нас.

Нас обрав народ України з надією, що ми зможемо зупинити маховик, що давно почав і все швидше розкручується до страшної катастрофи. Ми бачимо безпомічність уряду республіки, який відає п'ятою частиною її виробничого потенціалу, а має нагодувати і одягнути всю республіку. Ми приймаємо закони, про які думаємо: а цо вони нам принесуть, як чи ляжуть на конкретні обставини наших районів і областей.

Ми сперечаємося над нашими національними проблемами, ми думаємо над тим, як мають служити в армії наші діти й онуки, щоб ця армія була гідною і сильною, а ветерани армії мали забезпечену гідну пенсію і житло. Ми намагались врятувати нашу природу і нашу націю.

Ми уклали договір із Росією. Наш уряд уклав договори з іншими братніми республіками, наш Голова Верховної Ради тільки повернувся із Швейцарії. Нас відвідали президенти Чехії і Словаччини, Угорщини, міністри Польщі, Фінляндії, Франції, посли США, Англії й інших країн, бізнесмени і фінансисти. На Україну почав дивитися світ. Ми хотіли побудувати демократичну державу, в якій би людина кожної нації, раси, віросповідання, національності і партійності почувала себе гідним і рівноправним громадянином.

Ми домовилися, що вступимо в переговори з братніми республіками про новий Союзний договір лише після того, як визначимося як держава. Для цього ми повинні мати дійовий кабінет міністрів, озброєний необхідною сукупністю законів, і прийняти Конституцію Української республіки. Нам слід розробити механізм переходу, вибачте, нічиєї, так званої союзної власності у власність республіки, а місцеві Ради повинні мати реальні бюджети, люди, які працюють, — реальну, покриту товарною масою заробітну плату.

Ми хочемо, щоб наш шановний Президент Горбачов зрозумів єдино можливу істину виходу з кризи: утворення співдружності суверенних держав, і разом зі своєю командою допомагав кожній республіці стати на самостійні ноги.

Є абсолютною утопією повернення до ідеї оновленого централізованого соціалістичного Союзу як держави. Така держава неминуче буде імперіалістичною, і це не принесе ні щастя нікому, ні успіху. І, певно, не знав Михайло Сергійович Горбачов і його команда один лише перелік податків, зроблений Шишкіним, «чехарду» цін і собівартості, безглуздість держпостачу.

Буде страшенно шкода, якщо Захід і Японія захочуть надати Горбачову допомогу для піднесення СРСР. Це будуть викинуті в пісок гроші і новий безнадійний вантаж боргів. Позики і допомога повинні даватись тільки окремим республікам. І тільки тоді, коли вони стануть на шлях самостійності. Щоб окремо підняти республіки з хаосу і з кризи, потрібно у мільярди й мільярди раз меншої затрати енергії, ніж це робити з єдиного московського центру.

Виходячи з цього вважаємо, що постанова Верховної Ради Союзу і Президента Михайла Горбачова про проведення референдуму є безперспективним заходом. Але вона ще є й незаконною. Вона протирічить Законові про розмежування повноважень центру і республіки. Постанова про проведення референдуму відноситься до повноважень республік і їх народів. І тому не може прийматись Верховною Радою Союзу без попереднього обговорення і схвалення Верховними Радами усіх республік.

Ми повинні звернутися із заявою до Комісії конституційного нагляду Союзу про визнання незаконною постанови Президента про проведення саме цього референдуму. Але може статися, що Комісія з конституційного нагляду Союзу РСР не прийме до уваги наше подання, як це було зі ставленням Верховної Ради Союзу до такої дорогої нам усім Декларації про державний суверенітет.

Може статися сьогодні, що Верховна Рада республіки прийме пропозицію про надання народові України можливості вибору між двома питаннями.

Перше. Питання Михайла Горбачова: оновлений Союз Радянських Соціалістичних Республік.

Друге питання: співдружність незалежних держав.

Я хочу з цієї трибуни з'ясувати різницю між цими двома формулюваннями.

Формула Михайла Горбачова. На території України закони Союзу мають пріоритет над законами республіки. Центральне міністерство з головною розпорядчою силою. Зберігається попередній централізм, країни залежать від волі правлячої в Москві групи. Економічно — це абсолютно безнадійна акція.

Михайлу Горбачову ніколи не вдасться підняти економіку Союзу з єдиного центру. Це вже було. Ми дійшли до повного краху.

Друга формула — співдружність незалежних держав.

Співдружність не є державою. Державність мають республіки. Україна стає суверенною. На її території мають верховенство Конституція і закони Української РСР. Не існує Конституції Союзу, а тільки узгоджені між республіками пункти договорів і відповідні нормативні акти. Президент Союзу грає роль типу англійського короля у британській співдружності. Існують спільні проблеми усіх держав: оборона, захист природи, проблеми спільного ринку. Тільки ця друга формула має перспективи.

І я закликаю голосувати проти формули Михайла Горбачова і за формулу, яка подана Верховною Радою республіки.

Микола ПОРОВСЬКИЙ, виборчий округ № 340, Рівненська область

Сьогодні нам вирішувати долю не формулювання питання у бюлетені про референдум, а долю не тільки 50-мільйонного народу України, а й долю тисячолітнього розвитку української державності.

На нас дивляться, кажучи словами Шевченка, і мертві, і живі, і не народжені земляки в Україні і не тільки в Україні. Бо тут вирішується питання, за яке поклало свої голови не одне покоління української нації, і тепер ми маємо унікальну можливість мирним парламентським шляхом довершити справу побудови української держави.

Ми дали нашому народові Декларацію про державний суверенітет і вселили мільйонам людей надію на справедливий державний устрій, на право розпоряджатися результатами праці, і заклали правовий фундамент відродження української держави. Отже, несемо тут усю відповідальність за подальшу долю нашої Декларації.

Так чому ж ті депутати, які з цієї трибуни ратують за президентський референдум і президентський варіант Союзного договору, не знаходять мужності з цієї трибуни сказати відверто народові України, що ми майже рік бавилися у державний суверенітет, напрацювали купу законів на його розробку, витратили мільйони і десятки мільйонів народних грошей, а тепер ми — за президентський варіант Союзу, що робить непотрібними ці закони, й ми кидаємо їх в корзину? Хто візьме на себе відповідальність заявити це з цієї трибуни?

Депутат Мороз навів приклад про те, що проект договору Центрального Комітету Компартії України і Юхновського схожі. І це добре. Це свідчить про те, що ми всі тут разом узяті порозумнішали і пройнялися належною відповідальністю за долю України. На жаль, цього не можна сказати про «Правду Украины», яка сьогодні опублікувала антиукраїнську статтю «Зачем нам нужен Союз», а з другого боку про виступ депутата Шлемка, який виступив тут із провокаційними тезами. Інакше про це не скажеш.

Декларацію ми: і меншість, і більшість прийняли одностайно. Так що, якщо ми з вами мудрі політики, а ми зобов'язані бути мудрими політиками, то, гадаю, й на цей раз ми повинні так само одностайно з цієї трибуни голосувати за нього. То гадаю, що й на цей раз ми повинні так само одностайно відстояти прийнятий нами суверенітет. Призначений Президентом референдум є незаконним, поскільки постанова про його проведення і формулювання, прийнята без урахування думки Верховних Рад республік, суб'єктів договору. Визначені в бюлетені питання сформульовані так, що дозволяють вільне тлумачення, а отже й довільне маніпулювання підсумками референдуму. Неясно, який зміст закладено в поняття «оновлена федерація» і «суверенні республіки». «Оновлення» це за словником відновлення попереднього, тобто старого стану.

Питання про гарантії прав і свобод людини — штучно ув'язані у формулюванні бюлетеня з федеративним устроєм Союзу. А що, в іншій формі Союзу ми не зможемо відстояти права людини? Зумисною вадою формулювання бюлетеня є його безальтернативність. Союзові у формі федерації не протиставлено ніяку іншу форму устрою Союзу, що робить неможливим вільне волевиявлення народу.

Постанова Верховної Ради Союзу про референдум є, по суті, спробою центру нав'язати себе республікам, а народам — не просто старий, а погіршений варіант унітарної імперії.

Така політика центру не може стати основою для укладання не кабального, а взаємовигідного договору між республіками. Окремо слід визначитися стосовно участі в референдумі військовослужбовців, яких на Україні є більше 2-х мільйонів. Участь у референдумі невійськовослужбовців, негромадян республіки, які тимчасово є на нашій території, є абсурдним і носить спекулятивний характер, адже долю українського народу вирішують ті, хто не має ніякого відношення до України.

Водночас військові будуть усунуті від вирішення долі своїх республік, із яких вони походять. І завдяки військовим, маніпулюванню військовими з'єднаннями центр може як завгодно вплинути на результати голосування.

Центр намагається в будь-який спосіб домогтися, щоб народ України і далі годував всю союзну бюрократію, бо новий союзний договір — це договір на подальший вивіз з України хліба, м'яса, цукру, овочів, промислових товарів і сировини. Це — договір на подальші експерименти над народом, на невпинну інфляцію через зливу паперових карбованців, які в астрономічній кількості друкує центр.

Я хочу сказати, що чи не доведеться нам, шановні депутати, згодом з гіркотою сказати про себе словами Довженка: «У чомусь найдорожчому і найважливішому ми, українці, є народ другорядний, поганий і нікчемний».

Наша один до одного непошана, наша відсутність солідарності, взаємопідтримки, наше «наплювательство» на свою долю є абсолютно разючими і не викликають до себе пошани. Давайте, щоб це було сказано не про нас, давайте відкриємо нову сторінку в історії української держави і українського народу.

Анатолій МАТВІЄНКО, виборчий округ № 30, Вінницька область

Перш ніж внести пропозицію до запропонованого проекту — деякі думки відносно ситуації, яка змушує сьогодні, дійсно, зробити непростий вибір. Особисто я вважаю проведення референдуму невчасним. Тому що, щодо терміну його проведення, то з одного боку, ми можемо говорити, що вже пізно, а з другого — повинні сьогодні фіксувати, що передчасно. Але об'єктивно проводити чи не проводити референдум на Україні, на жаль, — за межами наших сьогодні з вами можливостей, і це є правдою. Її повинні ми визначити сьогодні. Вислови про бойкот недоречні і приведуть лише до погіршення ситуації, до розвалу, але вже не Союзу, а нашої суверенної соборної України.

Тому закликаю підтримати частину постанови, в якій йдеться мова про проведен-

(Продовження на 6-й стор.).

Думаємо про себе

Хто є хто

Арсен Леонідович ЗІНЧЕНКО, Замостянський виборчий округ № 24, що на Вінниччині. 1948 року народження, українець, безпартійний, закінчив Вінницький державний педагогічний інститут імені М. Островського, кандидат історичних наук. Голова підкомісії з питань загальної середньої освіти комісії Верховної Ради УРСР з питань народної освіти і науки.

— Чого вам не вистачає як людині і народному депутатові?

— Суспільного комфорту.

— А особисто?

— Це позначається і на особистому житті. Не завжди є змога реалізувати задумане. Хоча я з певністю можу сказати, що багато із запланованого все-таки здійснюється.

— Тоді який, на вашу думку, найбільший здобуток за минулий рік у Союзу?..

— Як говорить один шанований усіма чоловік, нагромадження великих слів великої сили.

— У республіки?..

— О, тут є позитивні набутки. Якби під час виборчої кампанії мені хто-небудь показав текст Декларації про державний суверенітет України, то я не повірив би, що прийняття її у такому вигляді можливе. І, як бачите, помилився б. Україна повертається додому. Вона думає про себе і про своїх дітей. Спотикається, озирається, але творить долю, незалежність.

— ...Особисто у вас?

— Я не скажу, що депутатство — особистий набуток. Це скоріше громадський, але реалізувалися певною мірою й особисті плани. З'ясувалося, я комусь потрібен.

— А в житті поза політикою?

— Написав кілька наукових розвідок, які були сприйняті із зацікавленням. Стосуються вони історії селянства й української автокефальної церкви в 20-х роках цього сторіччя. І вже зовсім особисте: я можу тішитися тим, що в мене ростуть два хлопці, і ми спілкуємося на рівні взаємного розуміння.

— А як ставиться до ваших здобутків і прорахунків дружина?

— Моя дружина — вчителька історії. Все, що стосується мене, подекуди викликає, я б сказав, дискусії на парламентському рівні. Але в основному ми розуміємо одне одного.

— У вас є змога стати киянином, переїхати на постійну роботу в Київ. Чи зможете ви покинути рідну Вінницю?

— Це для мене — одна з драм. Я не знаю, що мені робити, тому це питання для себе не вирішив. Поділля — мій рідний дім. З тим, де з дитинства сходжені всі стежки-дороги, з тим, де й повітря особливе, прощатися дуже важко. Розмірковуючи над цим питанням, зрозумів, як же нелегко тим, хто змушений емігрувати, коли тут на короткий час і то покидати несила...

— Ким і якими б ви хотіли бачити своїх хлопців?

— Я хотів би, щоб вони чесно трудилися, були нелицемірними людьми і знали, що їхні душі і їхня праця мають бути відповідними і до минулого, і до завтрашнього дня. Щоб мої сини були в приязні з іншими людьми.

Вів бесіду Володимир СКАНЯ.

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

Заінтересовані в українському ринку

— Ми задоволені відвіданням вашої республіки. Тепер ми краще уявляємо собі її можливості для участі у зовнішньоекономічних і зовнішньоторговельних зв'язках,— заявив відомий південнокорейський бізнесмен Сун Дук Хан. Він очолював делегацію представників ділових кіл республіки Корея, яка на запрошення центру «Співдружність» Українського фонду миру протягом двох тижнів знайомилася з нашою республікою.

Гості зробили поїздку в Івано-Франківську область. Вони відвідали десять промислових підприємств, підписали ряд протоколів про наміри. Їх, зокрема, зацікавили шерстяні гуцульські килими, карпатські сувеніри, гардини ручної роботи, інші вироби. В ході переговорів було досягнуто попередньої угоди про можливості у майбутньому створювати спільні підприємства по електроніці і лісопереробці.

Питання конверсії цікавили гостей під час відвідання Житомирської області. Мова також йшла про створення спільних підприємств по переробці сільськогосподарської продукції, виробництво дитячого харчування, меблів, обробку граніту і мармуру.

Цим та іншим питанням було приділено увагу і під час зустрічі гостей із заступником Голови Ради Міністрів УРСР С. В. Комісаренком.

Укрінформ.

Виставки

«І особисто Леоніду Іллічу»

Так називається виставка подарунків Брежнєву, яка відкрилась учора в головному павільйоні ВДНГ республіки.

На стендах залу Дніпродзержинським музеєм історії міста представлені скульптурні роботи, керамічні вази з дерев'яною інкрустацією, федоскінські розписи, на стінах — гобелени і килими із зображенням п'ятикратного Героя Радянського Союзу і Соціалістичної Праці. Авторів на сцену, як кажуть, викликати не просто: деякі художники відмовляються від своїх творів.

— Культ особи, — пояснює концепцію виставки її автор Наталя Шульга, — характерне явище для нашої країни і своєрідно трансформується залежно від характеру вождя. Сталіну, скажімо, ми вклонялися фанатично, а Брежнєву — театрально.

Перснів з діамантами, золотої зброї та інших найкоштовніших подарунків автору застою, зазначу, на виставці немає: вони зберігаються в малодоступній Оружейній палаті Кремля.

Володимир БОНДАРЕНКО.

БУДИНОК ДЛЯ ЕЛІТИ: МІФИ І РЕАЛЬНІСТЬ

Відверто

Маніпуляції, зловживання і порушення в сфері однієї з найгостріших проблем нашого буття — житлової стали вже притчею во язицех. Без них рідко обходиться якийсь номер численних газетних видань. Особливо багато нарікань лунає на адресу керівних органів. Тут і підвищена комфортність житла, і престижні райони спорудження будинків для «еліти». Зокрема, наводяться такі факти. Середня площа квартири в будинках для «простих» людей 55—60 кв. м, а її вартість від 11 до 20 тис. крб. У той же час у будинках «еліти» — відповідно 75—90 кв. м. і 24—37 тис. крб. Не будемо заперечувати справедливість цих тверджень. А ось відносно того, що «рекордсменом» тут стало Міністерство оборони СРСР, яке споруджує будинок на вулиці Тургенєвській, де середня квартира, згідно з документацією, коштує 47 тис. крб., мабуть, є необхідність подискутувати.

Якщо судити з місця спорудження «будинку для військової еліти» (центр міста, чудовий ландшафт) і з названої вартості квартири в ньому, то обурення авторів деяких публікацій цілком логічні й обгрунтовані. Та не будемо поспішати, і зробимо екскурс в передісторію спорудження будинку.

У 1986 році, після наполегливих і тривалих звернень командування військової частини до міськвиконкому про виділення земельної ділянки під спорудження будинку (становище із забезпеченням захисників Вітчизни житлом загальновідоме), позитивне рішення нарешті було прийнято. Далеко від центру, в районі приватного сектора, ділянку виділили. Замовник не гаючись приступив до проектно-дослідних робіт. Коли на зазначені цілі витратили 40 тисяч карбованців, міськвиконком під тиском жителів приватного сектора змінив своє рішення.

Потім надійшла пропозиція споруджувати будинок, причому за готовим проектом, у... районі площі Богдана Хмельницького! Ну, хто ж відмовиться від такого престижного місця? І військові «клюнули». Але, перш ніж почати закладення будинку, замовникові треба було провести археологічні роботи, розраховані мінімум років на п'ять.

У січні 1990 року міськвиконком прийняв остаточне рішення під відведення майданчика по вулиці Тургенєвській, 64—68, висунувши при цьому ряд умов.

Про них слід сказати окремо. Оскільки будинок (індивідуальний проект) спочатку призначався не військовому відомству, а цивільному, то треба було відшкодувати вартість проектно-кошторисної документації «Київпроекту». Серед інших статей витрат, якими міськвиконком «облагодіяв» замовника, назвемо ще кілька. Ось вони: вбудовані приміщення (обладнання в цокольному поверсі фізкультурно-оздоровчого комплексу для підлітків кварталу), реконструкція квартальних інженерних мереж, благоустрій внутрішньоквартального простору, компенсація за відселення сімей, які колись тут проживали, пайова участь у будівництві дитячих дошкільних закладів міста. Таким чином, непланові витрати, яких не з своєї примхи зазнав замовник, становили майже мільйон карбованців при вартості самого будинку 1,5 мільйона. Зауважимо, міськдержрада, враховуючи, що «замовником, відповідно до проекту, вкладаються значні кошти» (а спробуй не виконати поставлених умов), затвердила всі витрати, пов'язані із значним подорожчанням будівництва. До речі, гроші ці ж з нашої, платника податків, кишені.

Це — що стосується престижності району. А тепер про «комфортність житла», в якому кожна квартира оцінюється... в 47 тисяч карбованців. Ні, не сподівайтесь прочитати щось надзвичайне. Усього в будинку 54 квартири, з них трикімнатних — 26, двокімнатних — 27, однокімнатних — одна з жилою площею відповідно 41,36 кв. м, 29,59 кв. м, 17 кв. метрів. Загальна площа, правда, солідніша, ніж у «хрущовках», але не більша, ніж у нових кварталах міста і вже тим більше не виходить за рамки загальноприйнятих будівельних норм і правил. Для переконливості зазначимо і висоту стель — 2,5 м.

Ось такий він, «будинок для військової еліти». Дорогий, звичайно. І якби у замовника була можливість, він ці кошти залюбки витратив би на спорудження двох будинків на 100 квартир.

* * *

Пристрасті навколо будинку на Тургенєвській продовжують нагнітатись. Недавно Рада народних депутатів Шевченківського району «у зв'язку з погіршенням екологічної ситуації в районі вулиці Тургенєвської», що, між іншим, суперечить висновку комісії по архітектурі, містобудуванню і благоустрою, прийняла постанову припинити спорудження будинку і просити міськраду переглянути вже відоме рішення, а цю територію використати під сквер. Словом, ату її, «людину з рушницею». Нині вона не в пошані.

М. ЗАІКА, кор. Укрінформ.

Київ.

Факт і коментар

ВАЛЮТНА СИМВОЛІКА

«Валюту на бочку!» — почули доярки, механізатори та інший трудовий люд, який подорожував по Кримсько-Кавказькій лінії на турбоході «Леонид Собинов», у... Новоросійську.

— Та звідки нам її взяти? — обурилися організатори круїзу з Чорноморського пароплавства.

— А те нас не стосується. Прапор на судні який? Тож-то й воно...

І довелось Новоросійськ виключити з маршруту.

А прапор на «Леониде Собинове» віднедавна і справді не радянський, а мальтійський. І належить судно вже не Чорноморському морському пароплавству, як раніше, а спільному радянсько-грецькому підприємству «Трансбланско». Саме воно взялося подовжити вік турбохода, який після 25 років експлуатації підлягав списанню. Після ремонту на верфі в Пірєї «Леонид Собинов» мав почати круїзні рейси морями й океанами з іноземними туристами на борту, однак охочих поки що не знайшлося. І тоді, аби не залишити без зарплати близько 400 членів екіпажу (радянських громадян), його зафрахтував колишній господар — Чорноморське пароплавство. І організував для радянських туристів круїз. За карбованці, звичайно. В Новоросійську ж за обслуговування судна в порту вимагають валюту.

Ні, нам, радянським, ця символіка не по кишені...

Георгій ВОРОТНЮК, власний кореспондент «Голосу України».

Питання руба

ХТО ГОСПОДАР?

960 років стоїть на березі мальовничої Росі Біла Церква. Та небагато залишилося свідків майже тисячолітньої історії: церкви, торгові ряди, поштова станція...

Поштова станція — єдиний на Україні комплекс споруд, що збереглися до наших часів з початку XIX століття. Вона є пам'яткою історії та архітектури, охороняється законом, про що свідчить відповідна табличка. Тут у 1846 році зупинявся Великий Кобзар, а 7 липня 1990 року за участю народних депутатів М. Гориня та Л. Скорик урочисто відкрито Центр народної культури, розташоване Товариство української мови імені Т. Г. Шевченка «Просвіта»...

Центр культури відремонтував приміщення, справно сплатив наперед орендну платню. Та щось не сподобалося господарям — і вони вимагають звільнити приміщення. У разі затримки погрожують відрізати світло. Ім що, не потрібні гроші — адже три чверті будинку не використовуються. Справа в тому, що поштова станція належить відомству — міністерству зв'язку, а міськрада, бюджет якої зводиться з величезним дефіцитом, тут не господар. Куди ходаків посилати? Кому розтлумачувати, що гроші за оренду можуть піти на потреби міста — от хоча б на реставрацію інших пам'яток культури?..

Віктор ЗАЄЦЬ.

Біла Церква.

—Ко

Вінницьке
раїнської мо
бютувало ко
пом, а ще
сили гостей
Звернулися
ди. Облвико
Здавалося,
згоден, адже
значив Різд
льором. Бул
мовленість із
ділом культу
кому товари
про виступи
наступного
«Відмовляюс
радіо зачита
кументаі».
ше радіо по
тувало доку
рухівців»
вертепни
джерел
ме, але
виконкому в
ри товариш

Точніше,
ті. Об'єднан
припинило
відродитись
ного управл
винаробськ
Молдагропро
нікс». Дачі
назва терит
Молдови. І,
цько ог
ніс. Фенікс
родження. Т
ним часом у
ли не поміт
мінності їхн
нашого.
мирно
пляшками
пальцями і
їжджих сло
за плечі й н
«Де купив?»
стоїть до дес
і черги —

Ч

Стара жі
ледь тримал
лос тремтів,
сльози. Вона
віть сама пр
яву. Що ж

На
ної Ра нар
був показан
відеозапис
львів'ян у
трансловала
ню. І депута
впізнали Ма
лоус сере
Один тут же
приїхала у
енкаведистів
причетний
картинної
згадав, що
бито брала
ря та обіця
вступом до
лось...

На прес-к
комі партії
лила звинув

Разом з і
я переглян
пис, що ста

Уд
і

«Великі
Дьяконівки
кинув бойов
Ровеньківсь
стяги дружи
користали С
жителів Дья
риківського,
та Кошарсь
тись на ми
років тому
сід — княз
кий. Коли С

бе

...комусь потрі-
...ті поза політи-
...кілька науко-
...були сприй-
...нням. Сто-
...історії селян-
...автокефа-
...20-х роках
...вже зовсім
...тішитися
...ростуть два
...пілкуємося на
...розуміння.
...вляться до ва-
...прорахунків

...жина — вчи-
...Все, що сто-
...подекуди вик-
...сказав, дискусії
...ському рівні.
...ому ми розу-
...огно.
...змога стати
...ехати на пос-
...Київ. Чи змо-
...ти рідну Він-

...мене — одна
...знаю, що мені
...питання для
...Поділля —
...дім. З тим,
...питання сход-
...ки-дороги, з
...тря особливе,
...важко. Роз-
...цим питан-
...як же нелег-
...мушений еміг-

рувати, коли тут на короткий час і то покидати несила...

— **Ким і якими б ви хотіли бачити своїх хлопців?**

— Я хотів би, щоб вони чесно трудилися, були нелицемірними людьми і знали, що їхні душі і їхня праця мають бути відповідними і до минулого, і до завтрашнього дня. Щоб мої сини були в приязні з іншими людьми.

Вів бесіду
Володимир СКАНЯ.

Фото
Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

Факт і коментар

ВАЛЮТНА СИМВОЛІКА

«Валюту на бочку!» — почули доярки, механізатори та інший трудовий люд, який подорожував по Кримсько-Кавказькій лінії на турбоході «Леонид Собинов», у... Новоросійську.

— Та звідки нам її взяти? — обурилися організатори круїзу з Чорноморського пароплавства.

— А те нас не стосується. Прапор на судні який? Тож-то й воно...

І довелось Новоросійськ виключити з маршруту.

А прапор на «Леониде Собинове» віднедавна і справді не радянський, а мальтійський. І належить судно вже не Чорноморському морському пароплавству, як раніше, а спільному радянсько-грецькому підприємству «Трансбланско». Саме воно взялося подовжити вік турбохода, який після 25 років експлуатації підлягав списанню. Після ремонту на верфі в Пірсі «Леонид Собинов» мав почати круїзні рейси морями й океанами з іноземними туристами на борту, однак охочих поки що не знайшлося. І тоді, аби не залишити без зарплати близько 400 членів екіпажу (радянських громадян), його зафрахтував колишній господар — Чорноморське пароплавство. І організував для радянських туристів круїз. За карбованці, звичайно. В Новоросійську ж за обслуговування судна в порту вимагають валюту.

Ні, нам, радянським, ця символіка не по кишені...

Георгій ВОРОТНЮК,
власний кореспондент «Голосу України».

Контора пише

ПОЦЬОМАТИ?! НІЗЗЯ!

Вінницьке Товариство української мови на Різдво дебютувало колядою та вертепом, а ще на свято запросили гостей з Львівщини. Звернулися до місцевої влади. Облвиконком підтримав. Здавалося, й міськвиконком згоден, адже парламент позначив Різдво червоним кольором. Була попередня домовленість із завідуючим відділом культури міськвиконкому товаришем В. Кавкою про виступи вертепів. Але наступного дня він сказав: «Відмовляюся, бо вінницьке радіо зачитало страшного документа!». Виявляється, наше радіо по двічі на день цитувало документ «львівських рухівців» про організацію вертепних мітингів. Точне джерело цього опусу відоме, але... нова комісія міськвиконкому в справах культури та товариш Д. Педорук організував телеграму від «обурених мешканців області» й просив львів'ян не приїжджати. Сумнозвісне «ніззя!» прозвучало й з вуст керівників освіти, і ті директори шкіл, котрі все-таки організували концерти, досі мають клопіт від місцевих бюрократів. Був викликаний «на килим» П. Ткачук, директор Уладівської школи № 2, один з кращих учителів області. Подібна ситуація в Осолинецькій школі з директором О. Гавриловим (Літинський район). Те саме — у тому ж районі з директором Дашковецької школи О. Колесником.

Мені пригадуються відвідини дрогобицькими вертепниками будинку сиріт у Вінниці. Дійство вразило дітей, а одна маленька дівчинка підійшла до своєї ровесниці й сказала: «Можна, я тебе поцьомаю?». Плакали і вихователі, й колядники.

Незважаючи на перестрахи місцевого радіо, концерти й вертепні вистави відбулися. І залишили про себе добру пам'ять. До речі, про місцеве радіо. Вінницький радіокомітет має свою годину, позичену у республіканського телерадіокомітету. І часом використовує ту годину для популяризації ресторанних шлягерів на зразок «Не сыпь мне соль на рану».

Леонід ФІЛОНОВ,
голова Вінницької обласної організації Товариства української мови імені Шевченка «Просвіта».

Гонорар прошу перерахувати на рахунок 001700079 у Вінницькому Житлосоцбанку на потреби хору Товариства «Просвіта».

ІСТИНА — У ВИНІ

Точніше, в його відсутності. Об'єднання Молдвинпром припинило існування, щоб відродитись у формі Головного управління виноградно-виноробського підкомплексу Молдагропрому «Дачія-Фенікс». Дачія — старовинна назва території Румунії — Молдови. І, за деякими даними, саме родом давньодачьких виноробства... Фенікс — символ відродження. Ті, хто був останнім часом у Молдові, не могли не помітити разючої відмінності їхнього буття від нашого. ...ицями ...нева мирно ...ють ... з пляшками «кріпляку» між пальцями і ніхто, крім заїжджих слов'ян, не хапа їх за плечі й не питає поспіхом: «Де купив?». У магазинах стоїть до десятка сортів вин, і черги — аж по півдюжини чоловік. На Україні три заводи молдавського підпорядкування (в тому числі у Києві). Вина — катма...

Що турбує

Не подумайте: не лікаря-похмелолога кличу. Люди вживають кагор не гранчаками — ложками, бо це справді-таки ліки. Та факт цей із зрозуміли причин не афішувався за часів Указу. Киянам та жителям Чорнобильської зони не завадило б у невеликій кількості вживати замість клятої «білої» червоні вина — виводять стронцій (факт загальновідомий), насичують організм цілим букетом унікальних вітамінних сполук.

Київський завод торік виробляв 142 тисячі декалітрів вина, на цей заплановано аж 90. Рада Міністрів УРСР планувала в минулому році на республіку 22 мільйони декалітрів вина, на цей заплановано лише 17. Дефіцит вина сьогодні заведено пояснювати вирубанними виноградниками. Але ж це було в середині 80-х років, виноградники сьогодні не рубають — поновлюють (і гроші знайшли, підвищивши ціни на вино), а вина стає менше. Інший аргумент — недостатня кількість пляшок для вина. Та нещодавно «Московские новости» радісно повідомили всьому світові про встановлення у великій нашій столиці 300 автоматів для розливання вина. Нам же залишаються «трудноці постачання».

Фірмовий лелека з гроном у дзьобі не дуже поспішає пролетіти над Києвом.

Вадим ПЕТРАСЮК.

ДЛЯ ЕЛІТИ: ...ЕАЛЬНІСТЬ

...ванців, міськ-
...иском жителів
...ктора змінив
...ла пропози-
...будинок.
...овим проек-
...площі Бог-
...ького! Ну, хто
...від такого пре-
...? І військові
...перш ніж
...будинку,
...було про-
...тичні роботи,
...інімум років

...0 року місько-
...взяв остаточне
...дведення май-
...ці Тургенєв-
...висунувши
...умов.
...сказати окре-
...будинок (інди-
...проект) спочатку
...військовому
...вільному, то
...будувати вар-
...кошторисної
...«Київпроекту».
...татей витрат,
...конком «обла-
...називаемо
...вони: вбудо-
...я (обладнання
...поверсі фізку-
...ного комплек-
...кварталу),
...квартальних
...ж, благоуст-
...ального про-
...ація за відсе-
...колись тут
...участь у
...тячих дошкі-
...міста. Таким
...витрати,
...примхи за-
...становили
...карбованців
...ого будинку
...Зауважимо, мі-
...враховую-
...ником, відпо-
...вкладають

ся значні кошти» (а спробуй не виконати поставлених умов), затвердила всі витрати, пов'язані із значним подорожчанням будівництва. До речі, гроші ці ж з нашої, платника податків, кишені.

Це — що стосується престижності району. А тепер про «комфортність житла», в якому кожна квартира оцінюється... в 47 тисяч карбованців. Ні, не сподівайтесь прочитати щось надзвичайне. Усього в будинку 54 квартири, з них трикімнатних — 26, двокімнатних — 27, однокімнатних — одна з житлою площею відповідно 41,36 кв. м, 29,59 кв. м, 17 кв. метрів. Загальна площа, правда, солідніша, ніж у «хрущовках», але не більша, ніж у нових кварталах міста і вже тим більше не виходить за рамки загальноприйнятих будівельних норм і правил. Для переконливості зазначимо і висоту стель — 2,5 м.

Ось такий він, «будинок для військової еліти». Дорогий, звичайно. І якби у замовника була можливість, він ці кошти залюбки витратив би на спорудження двох будинків на 100 квартир.

* * *

Пристрасті навколо будинку на Тургенєвській продовжують нагнітатись. Недавно Рада народних депутатів Шевченківського району «у зв'язку з погіршенням екологічної ситуації в районі вулиці Тургенєвської», що, між іншим, суперечить висновку комісії по архітектурі, містобудуванню і благоустрою, прийняла постанову припинити спорудження будинку і просити міськраду переглянути вже відоме рішення, а цю територію використати під сквер. Словом, ату її, «людину з рушницею». Нині вона не в пошані.

М. ЗАІКА,
кор. Укрінформ.

Київ.

Питання руба

ХТО ГОСПОДАР?

960 років стоїть на березі мальовничої Росі Біла Церква. Та небагато залишилося свідків майже тисячолітньої історії: церкви, торгові ряди, поштова станція...

Поштова станція — єдиний на Україні комплекс споруд, що збереглися до наших часів з початку XIX століття. Вони є пам'яткою історії та архітектури, охороняються законом, про що свідчить відповідна табличка. Тут у 1846 році зупинявся великий Кобзар, а 7 липня 1990 року за участю народних депутатів М. Горина та Л. Скорик урочисто відкрито Центр народної культури, розташоване Товариство української мови імені Т. Г. Шевченка «Просвіта»...

Центр культури відремонтував приміщення, справно сплатив наперед орендну платню. Та щось не сподобалося господарям — і вони вимагають звільнити приміщення. У разі затримки погрожують відрізати світло. Ім що, не потрібні гроші — адже три чверті будинку не використовуються. Справа в тому, що поштова станція належить відомству — міністерству зв'язку, а міськрада, бюджет якої зводиться з величезним дефіцитом, тут не господар. Куди ходаків посилати? Кому розтлумачувати, що гроші за оренду можуть піти на потреби міста — от хоча б на реставрацію інших пам'яток культури?..

Віктор ЗАЄЦЬ.

Біла Церква.

ЧИ ЦЕ НАКЛЕП?

Стара жінка, здавалося, ледь трималась на ногах. Голос тремтів, в очах бриніли сльози. Вона не змогла навіть сама прочитати свою заяву. Що ж трапилось?

На ... Львівської ...асної Ради народних депутатів був показаний аматорський відеозапис виступів кількох львів'ян у Полтаві, сесія транслювалася по телебаченню. І депутати, й телеглядачі впізнали Марію Іванівну Білоус серед виступаючих. Один тут же сказав, що вона приїхала у 1939 році в обозі енкаведистів, що її чоловік причетний до пограбування картинної галереї. Інший згадав, що колись вона нібито брала від сусідів хабаря та обіцяла посприяти із вступом до вузу. І закрутилось...

На прес-конференції в обкомі партії М. Білоус відхилила звинувачення.

Разом з іншими колегами я переглянула весь відеозапис, що став приводом для

Ситуація

бурхливих суперечок про честь і гідність, а також об'єктом вивчення для прокуратури. У Полтаві М. Білоус говорила про те, що на Львівщині гостро стоїть питання — бути чи не бути Радянській владі та Комуністичній партії. Білоус та інші доповідачі підкріпили свої міркування компроматом, як от: голова Львівської облради В. Чорновіл взяв собі квартиру площею понад 100 квадратних метрів, будує 2—3-поверхову дачу, депутати витратили зібрані громадою гроші на пам'ятник Шевченку, отримують з-за кордону по тисячі доларів щомісяця, їздять у чорних «Волгах». Звучали й такі висловлювання, як «кримінальні типи», «чорна сотня», а один з доповідачів заявив, що «у 1945—1949 роках ми їх виховували, але були занадто добренькими...».

Обласна Рада народних депутатів прийняла ухвалу: просити прокуратуру Львова згідно з чинним законодавством дати правову оцінку комплексної дезинформації та розпалювання політичної напруженості, до якої причетна Львівська обласна парторганізація.

Прокурор Львівської області М. Ізосимов у розмові зі мною відзначив, що взаємні критичні стріли і з боку влади, і з боку органів компартії не сприяють політичній стабільності. Він має намір вивчити, що ж криється за висловлюваннями М. Білоус. Чи мають ці звинувачення якийсь грунт? Які джерела інформації? Чи це наклеп, тобто поширення свідомо неправдивої інформації, чи якась інша причина спонукала Марію Білоус до такого виступу?

Оксана ТЕЛЕНЧІ,
власний кореспондент «Голосу України».

Удільне князівство Ровеньківське: іду на ви

Провінціє кохана!

«Великі Ровеньки від Дьяконівки до Кошари!» — кинув бойовий клич князь Ровеньківський і зібрав під стяги дружину. Спочатку використали Слово, агітуючи жителів Дьяконівського, Бобриківського, Ребриківського та Кошарського посадів здатись на милість князя: 28 років тому їх відвоював сусід — князь Антрацитівський. Коли Слово не подіяло — взяв непокірних в облогу. Останні поки що вірні сюзерену і чекають навали...

Середньовічна хроніка? Так би й було, якби князівства не називалися районами, посади — сільрадами, а надворі не був рік 1991 від Різдва Христового...

У 1963 році, можливо, і не подумавши, ліквідували Ровеньківський район. За майже три десятиліття інфраструктура повністю перебудована, жителям звично і зручно, та активісти Ровеньківської міськради агітують за відновлення району, приміняється продаж селянам продуктів через магазини міста... Антрацитівська райрада висловила протест. Звернімося до Великого князя... обради?

Юрій ЧЕПУРНОВ.

Луганськ.

Нуль ува...

КВ...
У «МЕ...
ВА...

До всього...
жир. До черг...
до подвійн...
не місце. Н...
війною плат...
тіль і п'яти...
платою за к...
ти!

Але до кв...
чий вагон п...
звик.

Експериме...
ставляться.

14 лютого...
ловік спробу...
19-й вагон ф...
«Свитязь» Н...
Вагона — н...
духи кинули...
ред тепловоз...
загальмував.
ні потяг шту...
'ликими труд...
розмістили
ридорах. З ...
отой дев'ятн...
не виявилос...
но як за ку...
виявляється,

ПРА...

Знати пра...
ним — найпе...
громадянина,
що у нас пр...
грамотність т...
лізм. Ці пита...
метом обгово...
нарі голів і ...
секретарів ра...
ких координ...
них рад з ю...
вання Київсь...
стріч підтвер...
із замкнено...
тотної підтри...
цевих Рад н...

Першоприч...
від — у не...
жанні органі...
всеобуч. Пр...
уряд. Резул...
нова Ради М...
«Про заходи...
ції юридично...
Український ...
тут не без пр...
3-й пункт: ...
відомства... т...

МУХИ Й НАР...

Виявляється,...
ряд із собака...
вати для вия...
ків, що пере...
бандистами. В...
розвинутий н...
живі істоти. М...
запахом приво...
відстані кіль...
Методом ге...
вважають учен...
ти покоління ...
муться на зап...
каїну.

СВИНІ-РИБАЛ...

На острова...
центральній ...
океану живут...
балки. Авст...
стверджують, ...
дово плавають...
ні ловлять риб...
надцятиметров...

ТЕРПІННЯ
НЕ ЗАВАДИТЬ

Американськ...
ту Флоріда в...

...ора пише

ПОЦЬОМАТИ?! НІЗЗЯ!

...Товариство ук... на Різдво де...ою та верте... свято. запро... Львівщини. ...місцевої вла...м підтримав. ...міськвиконком ...арламент по...червоним ко...попередня до...відуючим від... міськвикон...м В. Кавкою ...ртепів. Але ...він сказав: ...бо віннцьке ...страшного до...вляється, на...ні на день ци...т «львівських ...організацію ...нгів. Точне ...опус ...відо...комі...міськ...равах культу... Педорук ор-

ганізував телеграму від «обурених мешканців області» й просив львів'ян не приїжджати. Сумнозвісне «ніззя!» прозвучало й з вуст керівників освіти, і ті директори шкіл, котрі все-таки організували концерти, досі мають клопіт від місцевих бюрократів. Був викликаний «на килим» П. Ткачук, директор Уладівської школи № 2, один з кращих учителів області. Подібна ситуація в Осолинецькій школі з директором О. Гавриловим (Літинський район). Те саме — у тому ж районі з директором Дашковецької школи О. Колесником.

Мені пригадуються відвідини дрогобицькими вертепниками будинку сиріт у Вінниці. Дійство вразило дітей, а одна маленька дівчинка підійшла до своєї ровесниці й сказала: «Можна, я тебе поцьомаю?». Плакали і вихователі, й колядники.

Незважаючи на перестрахи місцевого радіо, концерти й вертепні вистави відбулися. І залишили про себе добру пам'ять. До речі, про місцеве радіо. Вінницький радіокомітет має свою годину, позичену у республіканського телерадіокомітету. І часом використовує ту годину для популяризації ресторанних шлягерів на зразок «Не сыпь мне соль на рану».

Леонід ФІЛОНОВ,
голова Вінницької обласної організації Товариства української мови імені Шевченка «Просвіта».

Гонорар прошу перерахувати на рахунок 001700079 у Вінницькому Житлосоцбанку на потреби хору Товариства «Просвіта».

Нуль уваги

КВИТОК У «МЕРТВИЙ» ВАГОН

До всього звик наш пасажир. До черг, до штовханини, до подвійних квитків на одне місце. Не обурився подвійною платою за мокру постіль і п'ятипроцентною доплатою за квиток. Аби їхати!

Але до квитків у неіснуючий вагон пасажир ще не звик.

Експерименти тим часом ставляться.

14 лютого у Києві 36 чоловік спробували сісти у 19-й вагон фірмового поїзда «Свитязь» Київ — Ковель. Вагона — не було. Відчайдухи кинулися на рейки перед тепловозом. Він, звісно, загальмував. Спробували взяти потяг штурмом. З превеликими труднощами людей розмістили у вагонних коридорах. З комфортом. За отой дев'ятнадцятий, якого не виявилось, було заплачено як за купейний. Що ж, виявляється, бувають не тільки мертві душі, а й мертві вагони.

З Луцька телефоную до Ковеля, де формується цей поїзд. Трубку взяв виконуючий обов'язки начальника резерву провідників станції М. Вірук:

— Ми тут ні при чому. У нашій схемі, яку ми подавали у бюро, 19-й вагон не значився.

Отже, не значився. Але хтось же його «поставив» на рейки й гроші з людей узяв? Що скаже начальник Південно-Західної залізниці?

Андрій БОНДАРЧУК,
власний кореспондент «Голосу України».

...СТИНА — У ВИНІ

...ого відсутнос... Молдвинпром ...вання, щоб ...формі Голов... виноградно...підкомплексу «Дачія-Фе...старовинна ... Румунії — ...деякими дани...м давн...робства...о... символ від... був остан...дові, не мог...разючої від... буття від ...ін ...нева ...м... з ...лянку» між ...о, крім за... не хапа їх ...тає психом: ...У магазинах ...сортів вин, ...по підвожи...

Що турбує

...ни чоловік. На Україні три заводи молдавського підпорядкування (в тому числі у Києві). Вина — катма...

Не подумайте: не лікаря-похмелолога кличу. Люди вживають кагор не гранчаками — ложками, бо це справді-таки ліки! Та факт цей із зрозумілих причин не афішувався за часів Указу. Киянам та жителям Чорнобильської зони не завадило б у невеликій кількості вживати замість клятої «білої» червоні вина — виводять стронцій (факт загальновідомий), насичують організм цілим букетом унікальних вітамінних сполук.

Київський завод торік виробляв 142 тисячі декалітрів вина, на цей запланованo аж 90. Рада Міністрів УРСР планувала в минулому році на республіку 22 мільйони декалітрів вина, на цей запланoвано лише 17. Дефіцит вина сьогодні заведено пояснювати вирубаними виноградниками. Але ж це було в середині 80-х років, виноградники сьогодні не рубають — поновлюють (і гроші знайшли, підвищивши ціни на вино), а вина стає менше. Інший аргумент — недостатня кількість пляшок для вина. Та нещодавно «Московские новости» радісно повідомили всьому світові про встановлення у великій нашій столиці 300 автоматів для розливання вина. Нам же залишаються «труднощі постачання».

Фірмовий лелека з гроном у дзьобі не дуже поспішає пролетіти над Києвом.

Вадим ПЕТРАСЮК.

...И ЦЕ НАКЛЕП?

...здавалося, ...на ногах. Го...чах брниіли ...змогла на...тати свою за...лось? ...ські ...ас... деп...атів ...аматорський ...упів кількох ...ставі, сесія ...телебачен... телеглядачі ...Іванівну Бі...виступаючих. ...зав, що вона ...році в обозі ...ії чоловік ...ографування ...рей. Інший ...вона ні...сусідів хаба...сприяти із ...І закрути...

Ситуація

...еренції в об...Білоус відхи...ила, ...колегами ...есь відеоза...риводом для бурхливих суперечок про честь і гідність, а також об'єктом вивчення для прокуратури. У Полтаві М. Білоус говорила про те, що на Львівщині гостро стоїть питання — бути чи не бути Радянській владі та Комуністичній партії. Білоус та інші доповідачі підкріпили свої міркування компроматом, як от: голова Львівської облради В. Чорновіл взяв собі квартиру площею понад 100 квадратних метрів, будує 2—3-поверхову дачу, депутати витратили зібрані громадою гроші на пам'ятник Шевченку, отримують з-за кордону по тисячі доларів щомісяця, їздять у чорних «Волгах». Звучали й такі висловлювання, як «кримінальні типи», «чорна сотня», а один з доповідачів заявив, що «у 1945—1949 роках ми їх вбивали, але були занадто добренькими...».

Обласна Рада народних депутатів прийняла ухвалу: просити прокуратуру Львова згідно з чинним законодавством дати правову оцінку комплексної дезинформації та розпалювання політичної напруженості, до якої причетна Львівська обласна парторганізація.

Прокурор Львівської області М. Ізосимов у розмові зі мною відзначив, що взаємні критичні стріли і з боку влади, і з боку органів компартії не сприяють політичній стабільності. Він має намір вивчити, що ж криється за висловлюваннями М. Білоус. Чи мають ці звинувачення якийсь грунт? Які джерела інформації? Чи це наклеп, тобто поширення свідомо неправдивої інформації, чи якась інша причина спонукала Марію Білоус до такого виступу?

Оксана ТЕЛЕНЧІ,
власний кореспондент «Голосу України».

ПРАВО НА ПРАВО

Проблема

Знати право й керуватися ним — найперший обов'язок громадянина. Тим прикріше, що у нас панує правова неграмотність та правовий нігілізм. Ці питання стали предметом обговорення на семінарі голів і відповідальних секретарів районних та міських координаційно-методичних рад з юридичного виховання Київської області. Зустріч підтвердила, що вийти із замкненого кола без істотної підтримки з боку місцевих Рад неможливо.

Першопричина багатьох бід — у невмінні чи небажанні організувати правовий всеобуч. Проблему відчув уряд. Результат — постанова Ради Міністрів УРСР «Про заходи щодо організації юридичного всеобучу в Українській РСР». Але й тут не без проблем. Читаємо 3-й пункт: «...міністерства, відомства... та їх підвідомчі підприємства і організації, що перейшли на госпрозрахунок, проводять витрати по правовому навчанню за рахунок власних коштів...».

А як бути підприємству, що ледь зводить кінці з кінцями? Де брати фахівців? Товариство «Знання» задарма вже давно не допомагає. Є ще проблеми. Куди зникла юридична література? Проведено рейд по книгарнях з метою пошуку двох випусків збірника «Нові закони СРСР», видрукуваного 250-тисячним тиражем московським видавництвом «Юридическая литература». Не залежалося! Що вже казати про українське законодавство! Чому б при нашому міністерстві юстиції чи при Верховній Раді не створити видавничий центр?

Отже, семінар минув, а проблем — не поменшало.

Микола НОВОСАД.

Чому б ні?

Людина людині—пан

Товариш, громадянин — ці та інші форми звертання один до одного за роки радянської влади так і не стали загальновизнаною нормою у повсякденному спілкуванні людей. А, може, й справді повернутися до слів, які колись були у вжитку на Україні?

Першою в Сумах на це зважилася адміністрація кінотеатру «Дружба». Сьогодні, набравши телефонний номер автовідповідача, перед інформацією про кінофільми обов'язково почуєте: «Шановні пані і панове!». По-різному сприйняли новацію сумчани. Та бліц-опитування, яке провів ваш кореспондент, показало, що найтиповішою реакцією є така: «Чому б і ні!».

Віталій МАКСЮТЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Суми.

«Дайджест»

Не ходіть, дівчата, заміж

«...Зараз опрацьовується методика одруження через міжнародні бюро знайомств. В Італії створена команда «женихів», які перекидають «наречених» в портові борделі... Якщо приймуть Закон про виїзд, почнеться, очевидно, експорт наших дешевих найманих убивць».

(«Чи боїться мафія диктатури?», «Московские новости», 10 лютого, 1991 р., № 6).

Коротко

УРП — проти

16—17 лютого відбулась республіканська рада УРП. Прийнято звернення до Гельсінської Наради не проводити запланову на цей рік міжнародну конференцію з прав людини в Москві у зв'язку з останніми подіями в країні, зокрема в Прибалтиці. Прийнято резолюцію «Про політичну ситуацію на Україні».

Резолюцією про референдум 17 березня УРП визнає таким, що суперечить законодавчим актам СРСР та України і закликає результати його вважати недійсними.

Прес-центр УРП.

Природа без загадок

МУХИ Й НАРКОТИКИ

Виявляється, мух можна поряд із собаками використовувати для виявлення наркотиків, що перевозяться контрабандистами. Вони мають більш розвинутий нюх, ніж усі інші живі істоти. Муха-самка своїм запахом приваблює самця на відстані кількох кілометрів. Методом генної інженерії, вважають учені, можна створити покоління мух, які злітатимуться на запах героїну і кокаїну.

СВИНІ-РИБАЛКИ

На островах Факаофо в центральній частині Тихого океану живуть дикі свині-рибалки. Австралійські вчені стверджують, що всі свині чудово плавають і пірнають. Вони ловлять рибу навіть на п'ятнадцятиметровій глибині.

ТЕРПІННЯ НЕ ЗАВАДИТЬ

Американським ученим штату Флорида в результаті експериментів вдалося виділити хімічну сполуку, яка, потрапляючи з тільця вбитої оси чи бджоли у повітря, збуджує всіх її родичів. Уловивши сигнал тривоги, агресивні комахи вилітають із гнізда і починають жалити все живе, що трапляється на їхньому шляху. Отож, коли вже оса чи бджола вжалила, то, щоб запобігти більшим неприємностям, треба набратися терпіння і дозволити їй забиратися геть.

СПАДЩИНА ВІД... СОБАКИ

Ветеринарний факультет Алабамського університету одержав солідну спадщину від... померлої собаки. Мільйонерша Елеонора Річ доручила факультету догляд за своїми 150 псами. За її заповітом, університет одержить 12 мільйонів доларів, якщо хоч одна з собак проживе не менше 20 років. Медики зробили все можливе і одна з улюблениць Елеонори принесла їм мільйони.

...ьне князівство Ровеньківське: ...на ви

Провінціє кохана!

...ньки від ...ошари!» — ...лич князь ...зібрав під ...Спочатку ви... агітуючи ...ського, Боб...риківського ...осадів зда...князя: 28 ...вював су...тратитівсь... не подіяло — взяв непокірних в облогу. Останні поки що вірні сюзерену і чекають навали...

Середньовічна хроніка? Так би й було, якби князівства не називались районами, посади — сільрадами, а надворі не був рік 1991 від Різдва Христового...

У 1963 році, можливо, і не подумавши, ліквідували Ровеньківський район. За майже три десятиліття інфраструктура повністю перебудована, жителям звично і зручно, та активісти Ровеньківської міськради агітують за відновлення району, принититься продаж селянам продуктів через магазини міста... Антрацитівська райрада висловила протест. Звернімося до Великого князя... обради?

Юрій ЧЕПУРНОВ.
Луганськ.

ВИБІР, АЛЕ ЯКИЙ?

(Продовження. Початок на 3-й стор.). ня референдуму на Україні, про наш зміст бюлетеня.

Я вбачаю його зміст у завданні прояснити два питання. Я хотів би, щоб ми чітко розмежували і, можливо, навколо цих двох питань вели сьогодні дискусію. Перше питання. Це збереження Союзу як держави. Друге питання. Визнання його устрою в вигляді федерації. Щодо першого, я не хочу клястися на цій трибуні на вічність вірності у моїй сьогоднішній позиції. Її змінюють обставини. Відповідно змінюються і наші позиції. Це — закономірний процес. При цьому поділяю лише те, що святим за нашого вибору є один критерій. Це — інтереси народу України.

Сьогодні, виходячи з цих інтересів, саме з них, переконаний, якщо ми — за соборну Україну, якщо ми — за збереження хоч відносної, але стабільності в нашій республіці, мирного виходу з кризи, якщо ми — проти того, щоб залишитися під уламками і загубити хоч ознаки, але реальної нашої суверенності, то іншого кроку, як збереження державності Союзу РСР сьогодні немає. Подобається це комусь чи не подобається, співпадає чи ні з його переконаннями щодо майбутньої України, але це — реальність. І в порівнянні з будь-якими іншими альтернативами ця реальність у своєму виграші незрівнянна. А тому будь-який варіант тексту, який ми сьогодні виберемо, повинен чітко, на мій погляд, концептувати збереження Союзу РСР як держави.

Друге. Що стосується запису «оновлена федерація». Маю цілий ряд сумнівів і ось чому. Оновлена федерація в суспільній свідомості викликає сьогодні думку щодо на зразок того, як ми говорили про соціалізм, наділяючи його відповідними епітетами — «побудований в основному», «повністю розвинутий» і т. д. Можливо, це наївно, але це — реальність, яка викличе закономірне протистояння, небажане напруження, протести, і особливо — з боку молоді.

Адже маючи в 85-му році де-юре федерацію, а де-факто — унітарну державу, намагаючись реформувати цю унітарність протягом ось уже 6 років, а це ніщо інше, як те ж саме «оновлення», ми прийшли до загальної громадської думки, що так жити далі не можна. І з цією громадською загальною думкою ми повинні сьогодні рахуватися. Більше того, запис «оновлена федерація», на мій погляд, я не можу цього стверджувати, але я так собі гадаю, це записано в тексті бюлетеня, відображає ту розстановку сил, які сьогодні є в центрі унітарному, на превеликий жаль, які є сьогодні у Верховній Раді, які сьогодні намагаються все-таки зберегти те кермо унітарного керівництва всім нашим Союзом. І, мені здається, що нехай зміст бюлетеня — це і не велика зброя позбавлення центру його влади і створення центру на інших засадах, який би захищав суверенітети, ми повинні все-таки цю зброю у цього центру забрати.

І тому я виступаю сьогодні за позицію, яка є в формулі «Союз Суверенних Держав». Більше того, якщо навіть абстрагуватися від сьогоднішньої психології і від емоцій, то особисто вважаю, що формулювання в частині Союзу РСР, у ситуації, в якій ми сьогодні перебуваємо, і давайте від неї не абстрагуватися, передчасне, оскільки ми не знаємо відповіді на дуже багато запитань. Хто на яких умовах готовий сьогодні вступати до Союзу, про зміст Союзного договору, про принципи формування його структур, про механізм захисту суверенітету, про компетенцію федерації й багато інших питань.

Ось тому я виступаю за другу формулу, яку вважаю більш відкритою на перспективу, і яка дає змогу кожному народові вирішити свою долю.

Що стосується конкретних зауважень, то я тут хотів би підтримати депутата Мороза, що нам дійсно потрібно чітко подумати: якщо ми зупинимося на цьому варіанті про процедуру проходження двох питань, якщо ми звертаємося до Верховної Ради з проханням залишити в бюлетені лише на Україні два формулювання, то чому б нам не звернутися, щоб по всьому Союзу, можливо, залишити це формулювання.

І останнє. Якщо ми звертаємося, то ми повинні чітко визначити термін отримання відповіді, інакше може трапитися так, що 16-го числа нам заборонять підходити з тими питаннями. Що тоді робити далі?

Лариса СКОРИК, виборчий округ № 1, м. Київ

Тут вже було досить докладно проведено юридичну експертизу незаконності проведення референдуму таким і так, як його запропонував Центр.

Я хочу торкнутися більше, так би мовити, теоретично-практичних і моральних критеріїв цієї акції, яку без перебільшення я особисто можу назвати відчайдушною спробою порятунку імперії на стадії і за всіх ознак її явного розпаду.

Необхідність збереження імперської єдності, цілісності наддержави за допомогою підписання нового Союзного договору нинішній самодержець-Президент мотивує вже не комуністичними, а суто монархічними аргументами.

Тисячу років ця держава, як каже Горбачов, формується як багатонаціональна. Я вже не кажу про знання історії Президентом, яке дало йому змогу нарахувати вже тисячу років такого формування. Я хочу тут зауважити, що Президент входить у явне протиріччя зі своїм соціалістичним предтечею Леніним, який характеризував імперську Росію, як історичну «тюрму народів». І аж ніяк не приписував їй тих гуманістичних засад, що їх відшукав Горбачов, наприклад, таких, як збереження ідентичності народів та допомоги їм, які б начебто гарантувала ця імперська держава.

У нашій перманентній революційній дійсності особливо в останній час переходу до явного військового комунізму, я думаю, що лідер Союзу вже забув і думати та говорити про наш перехід до правової держави, і, мабуть, керується такою сентенцією, мовляв, поганий той революціонер, який у момент гострої боротьби зупиняється перед непорушністю закону. Закони в перехідний період мають тимчасове значення. І, якщо закон перешкоджає розвитку революції, він відміняється або виправляється. Це повне зібрання творів Леніна, том 36, сторінка 504.

Отже, не дивно, що сиплються неправові Укази один за одним і пропонуються нам незаконні референдуми про збереження Союзу, коли одна із республік має можливість вирішувати долю інших республік подібно до того, як одна двадцять п'ята України мала змогу вирішувати, можливо, державної ваги питання для України у тому кримському референдумі, який учора тут був затверджений на Верховній Раді.

Неправова основа створення Союзу уже має свої традиції. У свій час із цієї трибуни я доводила нікчемність правової основи договору 1922 року, який ніколи, ніким не був затвердженим згідно з актами міжнародного права як міжнародний акт. А тим самим — не міг вважатись юридичною основою для створення СРСР.

Цією основою договору 1922 року була брутальна сила. І нині, в кінці 20 століття, за допомогою цієї сили під «фіговим листом» незаконного референдуму республіки мають бути позбавлені основ власного суверенітету в оновленій імперії, яка виявилася повним політичним, економічним і моральним банкрутом. Показово те, що головним пропагандистом ідеї об'єднання в Союз і в оновлену федерацію виступає КПРС і її республіканські філії. І треба бути або недальновидним або просто сліпим і глухим, щоб усвідомлювати, що оновлена федерація з оновленим тоталітарним режимом потрібна лише тим, хто в обороні виключно своїх привілеїв і незаконно набутого майна має можливість, наприклад, кинути танки, автомати, а то й автоматників проти беззбройного населення, прикриваючись демагогічними висловами, як це зробила Литовська філія КПРС, і дії якої, на превеликий жаль, підтримало ЦК КПУ. Наївних лякають, як, наприклад, у зверненні ЦК КПУ «За суверенну соціалістичну республіку Україну», що будь-який інший вибір, крім оновленого Союзу, заведе до тупика. Я для себе не можу усвідомити ще щось більше тупише, ніж те, куди ми з вами добралися під керівництвом правлячої партії у благословенній і, як виявляється, уже невідомо ким і як оновленій федерації.

Я хочу закликати не повторювати оці катастрофічні юридичні помилки 22-го року, коли Україна не була вже суверенною на той час, бо в 20-му році, ви знаєте, підписала договір, так званий союз селянсько-робітничий із Росією. І за цим договором була позбавлена будь-яких ознак своєї суверенності. І я хочу нагадати слова великого нашого поета Сосюри, який сказав: «Помиляється і народ, коли немає держави». Ми маємо мати спочатку хоча б юридичні підстави своєї суверенності, Конституцію, закон про громадянство. А тоді говорити про наш український референдум.

Микола ЗАЛУДЯК, виборчий округ № 321, Полтавська область

З цієї трибуни було висловлено багато думок щодо того: бути референдуму чи ні, бути Союзу чи ні. Але багато історичних фактів перекручувалося, починаючи з 1919-го року, з 1922—1924-х років. Я, як представник групи більшості, як комуніст, хотів би нагадати ці важливі факти і не дивуйтеся, окремі народні депутати, якщо я зроблю посилки і на вислови Володимира Ілліча Леніна.

Витоки історичного єднання на базі спільних інтересів можливо побачити уже в 1919 році в червні місяці. Саме тоді, я хочу підкреслити, Україна, Росія, Латвія і Білорусія об'єдналися для спільної боротьби проти іноземної інтервенції і внутрішньої контрреволюції. І це є історичний дійсний факт. І цей військово-політичний союз, не дивуйтесь, став запорукою перемоги трудящих у громадянській війні.

Українська соціалістична держава взяла активну і безпосередню участь у створенні в грудні вже 22-го року, як ви сказали, Союзу Радянських Соціалістичних Республік.

Це диктувалося дійсними потребами розвитку українського народу. І сталінські деформації, що їх зазнав державний устрій СРСР у кінці 20-х років, не мають нічого спільного з ленінськими ідеями федералізації.

У листі, до речі, Каменеву, вдумайтеся, до членів Політбюро ЦК РКП(б) про утворення СРСР Ленін писав: «Ми визнаємо себе рівноправними з Українською РСР та іншими, і разом, і на рівні з ними входимо в новий союз, нову федерацію». Важливо, щоб ми не давали поживи незалежними в лапках, як і сьогодні у нас, не знищували їх незалежності, а створювали ще новий поверх — федерацію рівноправних республік, яку ми маємо й на сьогодні.

І це не дивно. До речі, з декларації про утворення Союзу Радянських Соціалістичних Республік, затвердженої першим з'їздом Рад Союзу РСР 30 грудня 22-го року. Там зазначалося, про що рідко хто казав, що Союз є добровільним об'єднанням рівноправних народів, що за кожною з республік збережене право вільного виходу з СРСР. І ці, до речі, прогресивні положення, безумовно, не втратили своєї актуальності. І договір 22-го року, товариші, як міждержавний правовий акт був ратифікований Україною 19 січня 24-го року на восьмому Всеукраїнському з'їзді Рад і, до речі, товаришу Шлемко, зберігає нині свою юридичну чинність щодо державного суверенітету України і оновлення Союзу.

Шановні товариші! Всі ви розумієте, що особливістю сучасного етапу національно-державного будівництва у СРСР є необхідність поєднання гармонізації суверенітетів республік і суверенітету їх Союзу. Це дійсно складна політико-правова проблема. Я скажу, що комуністи України виступають за визнання первинності республіканського суверенітету, проти ототожнення суверенних прав особи і народів з державним суверенітетом, протиставлення суверенітету республіки суверенності всього Союзу. І я скажу вам, що Компартія України розуміє державний суверенітет республіки та повновладдя народу України на своїй території, державна цілісність, територіальна єдність і територіальне верховенство Української РСР, самостійність у визначенні інститутів і символів державності, адміністративно-територіального устрою, право республіки визначати вирішення питань, які вона передає у компетенцію союзних органів, пріоритет республіканських законів над нормативними актами органів управління Союзу РСР, становлення України як реального суб'єкта міжнародних відносин.

Виходячи з вищезгаданого, я, як комуніст, представник нашої Компартії України, як представник групи більшості, підтримую той проект постанови групи більшості і закликаю всіх проголосувати за цей проект. І ми на групі більшості домовились, щоб все ж таки вважати неправомірним третій пункт про проведення 17 березня 1991 року республіканського або місцевого референдуму, опитування або включення додаткових питань до бюлетеня всесоюзного референдуму. Наш народ України від рядового трудівника до керівника республіки, керівник держави повинен знати, за що він голосує, і вплутувати його в різні питання у бюлетені недоречно.

(Далі буде).

ЯК УЖЕ ПОВІДОМЛЯВ «ГУ», нещодавно в Харкові відбулась установча конференція Демократичного конгресу — політичної міжреспубліканської коаліції партій і рухів соціал-демократичного, ліберального, загальнодемократичного і національно-демократичного спрямування.

У Будинку культури харківських будівельників зібралось, без перебільшення, сузір'я імен. Юрій Афанасьєв, Микола Травкін, Володимир Лисенко, Аркадій Мурашов, Володимир Гриньов, Юрій Бадзьо, Юрій Щербак, Олександр Ємець, Володимир Філенко... Усі вони прибули на конгрес аж ніяк не «генералами на весілля», а як лідери своїх партій, узявши безпосередню участь і в організації конгресу, і в копіткій праці редакційних комісій. «Демократична Росія», Рух, «Саюдіс», Республіканська, Соціал-Демократична і Демократична партії Росії, Демократична, Соціал-Демократична, Партія демократичного відродження і Ліберальна спілка України, Об'єднана демократична партія Білорусії, соціал-демократи Литви, Латвії, Вірменії, Азербайджану, Казахстану — ось далеко не повний спектр партій і рухів, що заснували конгрес.

Зараз, коли емоції й пристасті дещо згасли, настав час аналізу. Час дасть змогу з'ясувати — чи став конгрес черговим політичним шоу, чи призвів до справжніх змін функціонального характеру у демократичному русі в СРСР. Я ж очима безпосереднього учасника спробую розглянути деякі місця з роботи конгресу, найважливіші документи.

ВИБРАНІ МІСЦЯ З «ДЕМОКРАТИЧНОГО КОНГРЕСУ»

УСТАНОВЧА КОНФЕРЕНЦІЯ ДЕМОКРАТИЧНОГО КОНГРЕСУ, ЩО ВІДБУЛАСЯ У ХАРКОВІ, ВИСЛОВИЛАСЯ ЗА ОБ'ЄДНАННЯ ЗУСИЛЬ РІЗНИХ ПАРТІЙ І РУХІВ АБИ ПРОТИДІЯТИ ТОТАЛІТАРИЗМУ. УЧАСНИКИ КОНФЕРЕНЦІЇ ВИЗНАЧИЛИСЯ Й ЩОДО ЗАПРОПОНОВАНОГО ЦЕНТРОМ ПРОЕКТУ СОЮЗНОГО ДОГОВОРУ.

Чільне місце в порядку денному займали два питання — про політичну коаліцію демократичних сил і про ставлення до Союзного договору.

Попри всі розбіжності промовці були єдині — в умовах активізації сил, що вдаються аж до насильницьких дій, в умовах реальної загрози суверенітетам республік, як ніколи, важливе єднання зусиль різних партій і рухів.

У Заяві про створення конгресу до спільних сфер співробітництва було віднесено створення єдиного інформаційного простору — зокрема, інформаційного центру й друкованого органу, координація зусиль у досягненні суверенітету, поширення ідей демократії, прийняття спільних заяв, протидія проявам тоталітаризму та унітаризму.

Ставлення до запропонованого Центром проекту Союзного договору також було майже одностайним — цей Договір практично консервує, по суті, унітарну структуру Союзу РСР, входить у суперечність не тільки з республіканськими деклараціями про суверенітет, а й навіть з сьогоденним конституційним статусом республік як суверенних держав.

Але важливим здається те, що учасники конгресу не просто відхилили проект Союзного договору, а спробували піти конструктивним шляхом, запропонувавши альтернативу. Була прийнята спільна декларація і як додаток до неї — проект Договору про Європейсько-Азіатську Співдружність суверенних держав. Основу цього проекту склав проект професора Василенка і групи українських юристів, що творчо розвинули ідеї академіка Сахарова. Істотним є те, що Співдружність — не держава, а форма міждержавного співробітництва, яка базується на загальновизнаних нормах міжнародного права — добровільності входу-виходу, суверенності кожної держави, невтручання у внутрішні справи, вирішення конфліктів виключно мирними засобами, здійснення загальноприйнятих прав людини тощо. До сфер співробітництва держав віднесені «стратегічна оборона і скорочення озброєнь, формування і розвиток спільного ринку, управління спільними системами енергопостачання, транспорту і зв'язку, охорона навколишнього середовища і створення системи екологічної безпеки, гуманітарна політика, спрямована на забезпечення прав людини, національних меншостей і націй, боротьба з організованою та міжнародною злочинністю».

Цікаво, що перелік сфер співробітництва — результат взаємних компромісів і тривалої попередньої роботи. Так з попереднього проекту були викреслені такі сфери, як «зовнішня політика, фінансова, кредитна і грошова політика, митна і міграційна політика». Був навіть відхилений термін «єдиний економічний простір».

Але незважаючи на всі компроміси, сім делегацій з тридцяти однієї, що підписали Заяву про створення конгресу, не підписали Спільну декларацію. Позицію прибалтійських делегацій у цьому питанні цілком можна зрозуміти — вони не проти ідеї Співдружності, але змушені враховувати внутрішні політичні реалії. А ось позиція Української студентської спілки викликає, м'яко кажучи, подив.

Головним, одначе, на сьогодні є питання, як бути з референдумом про долю Союзу, що має відбутися 17 березня. Учасники конгресу прийняли відповідну резолюцію, в якій пропонується замість союзного провести республіканські референдуми, де на вибір повинні бути поставлені два питання:

— чи вважаєте ви можливим збереження СРСР як єдиної федеративної держави?

— чи вважаєте ви необхідним перетворення СРСР у співдружність суверенних держав?

Якщо республіканські референдуми провести не вдасться, то конгрес, відкидаючи спроби бойкоту, закликав сказати «оновленій федерації» тверде «ні».

Що ж, тепер слово — за українськими парламентаріями. Мабуть, від позиції нашої Верховної Ради і парламенту Росії залежить багато в чому доля цього референдуму. На мою думку, реальним є проведення республіканського референдуму паралельно із загальносоюзним.

Були прийняті й інші важливі резолюції, зокрема звернення до парламентів і народів республік, до молоді, до військовослужбовців тощо. Конгрес повинен стати постійно діючим. На період між його конференціями рішення поточних питань буде приймати Консультативна рада, до якої увійшли по два представники від кожної партії чи руху. Найближче засідання Консультативної ради — 2 березня у Москві, а на цей період «головним конгресменом», тобто координатором ради, обраний Олександр Ємець.

А тепер декілька слів про найбільш напружені моменти конгресу, що повною мірою відбивають суперечності нашого суспільства.

Кульмінаційним моментом конгресу став виступ голови Демократичної партії Росії (ДПР), народного депутата Союзу і РРФСР Миколи Травкіна. Дорікнувши демократам республік, що вони, «борючись проти Кремля, власних «Кремлів» не помічають», Травкін запропонував внести до Заяви про створення конгресу пункт про те, що «учасники конгресу беруть на себе зобов'язання активно протидіяти будь-яким спробам ущемлення свобод та інтересів людини, звідкіля б вони не виходили — з Центру, республіканських чи місцевих органів влади».

Більшість неросійських делегацій знайшла в цьому спробу втручання у внутрішні справи республік і 21 голосом «проти» при 10 «за» пропозиція Травкіна була відхилена, після чого делегація ДПР перейшла у розряд спостерігачів.

Це й природно, що республіканські делегації, окрім російської, були проти. Їм формулювання Травкіна здалося занадто різким, сама його постать — суперечлива, а особистості масштабу Сахарова, що могла б підтримати цю пропозицію, в залі не було й бути не могло.

І все-таки, як по суті треба розцінювати пропозицію Травкіна? З одного боку, і учасники конгресу, і майже всі партії, і парламенти республік окреслюють у своїх документах пріоритет визнаних світовим співтовариством прав і свобод людини. Тому чи варто знову акцентувати на цьому увагу? Але будь-яка медаль має і зворотний бік, а повсякденна практика зовсім не обов'язково випливає з самої обгрунтованої теорії. Найлегше всі проблеми списати на «імперський шовінізм», хоч його рецидиви все ще дуже небезпечні. Але будемо відверті, чи завжди ми на місцях приймаємо обгрунтовані рішення? Будемо відверті, інколи поспішність демократичних сил республіки на шляху до незалежності відштовхує певну частину населення і від самої ідеї, і від її носіїв. І не просто відштовхує. Не просто, бо кожна найменша помилка буде використана «стомленим караулом».

Національне і загальнодемократичне. Для перемоги демократії вони не повинні протиставлятись одне одному. Сьогодні здобуття народами реальної незалежності — необхідна умова демократичності перетворень. Але з необхідності автоматично не випливає достатність. Відомо — великий гуманіст і політик Махатма Ганді, що привів народ Індії до незалежності, у різний час голодував і на знак протесту проти застосування сили англійськими колонізаторами, і на знак протесту проти утисків англійських переселенців з боку місцевої влади.

Як хочеться сподіватися, що уроки історії не стануть марнуванням часу! Наприкінці не можу не сказати про два моменти, що об'єднали всіх.

Литовська делегація привезла тригодинний фільм про події тієї чорної вільнюської ночі... Двадцятитрьохрічна дівчина, роздавлена гусеницями танка. Ось вона ще жива. Щось говорить. І ось уже... Поховали її в білому одязі нареченої. Вічної Нареченої...,

І перерва перед останнім засіданням. У коридорі делегати побачили... печену картоплю «в мундирах». «Їжте, будь ласка, для демократів безплатно», — пропонувала мила, добра жінка.

І солідні конгресмени раділи, мов діти. Гаряча картопля зігрівала у цей холодний зимовий день. Кожен «думал и молчал о чем-то о своем». Але спільною була віра. Віра в силу Ненасильства, в перемогу Розуму і Добра, вільну співдружність вільних республік, де кожна людина має право на щасливе, сповнене змісту життя.

Артур БІЛОУС,
аспірант Київського університету, член Консультативної ради Демократичного конгресу від Української ліберально-демократичної спілки.

Розмірковує читач

ГАРАНТ — КОНСТИТУЦІЯ

Багато розмов навколо нового Союзного договору. Оскільки Верховна Рада України прийняла Декларацію про суверенітет, то потрібно розробити проект нової Конституції УРСР, узявши за основу Декларацію. Проект опублікувати для всенародного обговорення. І лише після прийняття нової Конституції Верховною Радою, можна вести мову про Союзний договір. У моєму розумінні суверенна держава повинна мати державні кордони, збройні сили, незалежну економіку, культуру, правосуддя, свої гроші та багато що іншого.

Якщо республіки, котрі прийняли Декларацію про суверенітет, укладуть між собою договори про ненапад, взаємодопомогу, економічне співробітництво (при абсолютній рівноправності та на взаємовигідній основі), тоді ніхто не зможе диктувати свою волю зверху. Живуть же європейські суверенні держави, ніхто ними зверху не керує...

Тоді не буде потрібен багатотисячний центральний командно - адміністративний апарат. Проблеми економічних відносин повинна вирішувати Рада голів суверенних держав, яка може збиратися у будь-якій державі Союзу Суверенних Держав. Можна створити й інші керуючі, а не диктаторські органи. Користі від них буде набагато більше, ніж від нашої Ради Міністрів СРСР або з'їзду народних депутатів. Усе це відпаде, як непотрібне. Аж ніяк не порушиться братерство між російським, українським, білоруським та іншими народами. Це братерство зміцніє, наповниться новим змістом. На основі добра, злагоди та рівності.

Але потрібно, щоб Конституція кожної суверенної держави захищала права особи, незалежно від національності, віросповідання, політичного світогляду.

Я за такий Союз.

А. ВОЙТЮК
с. Олександрівка
Казанківського району
Миколаївської області.

Наш прес-клуб

ОЧИМА ЗАРУБІЖНИХ КОЛЕГ

«Захід, здається, всіляко пропагує ідею про те, що розрядка у світі є заложницею «гарної поведінки» Горбачова вдома... Але порівнювати події у Вільнюсі з Угорщиною і Чехословаччиною — це не визнавати різниці між нинішнім становищем і періодом «холодної війни». Звинувачення Горбачова у спробах установити новий вид конституційної диктатури є повним ігноруванням того, що він намагається створити в СРСР замість сталіністської держави... Так, радянський керівник припустився достатньо помилок, але вони походять з центристської позиції, яку він займає. Його народ неготовий до моментального переходу до ринку, і він залишається з народом. Його народ неготовий до того, щоб держава відмовлялась від соціальної опіки, і він знову залишається з народом».

«Стейтсмен» (Індія).

* * *

«Не треба відчувати надмірний песимізм у зв'язку з відкладенням американсько - радянської зустрічі у верхах. Адже це зовсім не означає кінець відносинам співробітництва між Вашінгтоном і Москвою. Однак ще до того, як відбудеться нова зустріч, радянському Президенту потрібно продемонструвати, що він, як і раніше, відданий політиці перебудови. Якщо Горбачов збереже курс на демократизацію, не зробить поступок військовим і консерваторам, то відносини між США і СРСР знову поліпшаться».

«Іоміурі» (Японія).

* * *

«Антиіракська коаліція може розпастись, якщо союзники на чолі із Сполученими Штатами не відмовляться від нападів на Ірак після звільнення Кувейту. В такому разі неможливо буде зберегти єдність п'яти членів Ради Безпеки ООН. В той час як США і Великобританія вважають цілком виправданим продовження бойових дій проти Багдада, то Франція, Радянський Союз і Китай навряд чи погодяться з цим».

«Індепендент» (Великобританія).

* * *

«Сьогодні в Угорщині відчувається туга за епохою Кадара, зокрема за колишнім економічним становищем. Трудящим, яких кинули у вир ринку, не вистачає низьких цін, доступних послуг та впевненості у завтрашньому дні. Крім того, виникненню туги за минулим сприяє зростання злочинності, а також занадто гострі політичні суперечки і звинувачення в парламенті та пресі».

«Мадьяр хірлап» (Угорщина).

З перших рук

ЧИ ЗНАЮТЬ УКРАЇНУ ЗА КОРДОНОМ?

Гортаю щоденник «Канада — США. 1990 рік». Читаю окремі записи.

...Канадсько-українські історики просять нагадати науковцям, журналістам і письменникам України, що нинішнього року виповнюється сторіччя від часу першопоселення українців у Країні Кленового Листя, а не сторіччя всієї української еміграції. (До речі, такий же ювілей відзначає цього року і українська громада в Бразілії).

...Бізнесмен з Чікаго Ігор Матвіїшин пропонує організувати експорт на Україну морожених кур та індиків з Європи. Але побоюється, що бізнесмени на Україні дадуть йому відповідь лише у вигляді протоколів наміру.

...У маленькому містечку Дауфін (степова провінція Манітоба, Канада) найбільший магазин буквально завалений... чоловічими шкарпетками з написами «Зроблено в СРСР» (ось де одна з причин нашого дефіциту). Беру коротке інтерв'ю у власника торговельного закладу. Дізнаюсь, що його фірма заплатила у Москві за кожну пару шкарпеток усього 20 центів, а реалізовує по 2 долари і 10 центів.

Подібних записів у щоденнику багато. Спинюся детально на одному із них.

На уроці історії в 11-ому українському класі двомовної державної школи канадського міста Саскатуна я складав незвичайний іспит, та ще перший у своєму житті за кордоном. У ролі екзаменаторів виступали серйозні учні (їх тут для солідності називають студентами), розважлива вчителька і симпатичний чиновник провінційного міністерства освіти. Запитання ставились з парламентським регламентом — без права на обдумування, необхідне виваження думки:

— Чи правда, що на Україні в 1991 році будуть голодомор і громадянська війна?

— Як скоро у Канаді відкриється амбасада (посольство. — **Авт.**) Української держави?

— Коли Україна стане нарешті незалежною від Москви?

Діти повторювали запитання своїх батьків — громадян українського походження в Канаді і США, адже вони, як ніколи раніше, стривожені подіями в нашій республіці, по-справжньому «хворі» Україною. Причому, стан цієї «хвороби» погіршується. Можу з упевненістю так стверджувати, бо щороку досить багато спілкуюся з нашими зарубіжними братами і сестрами.

Разом з мистецькою групою товариства «Україна» протягом двох минулорічних осінніх місяців автор цих рядків мав можливість зустрічатися з десятками українців у різних містах США і Канади. Всі вони були готові ночами сидіти і говорити, розпитувати про життєві болі і радощі своїх предків. У цих нескінченних розмовах, які звів би до однієї узагальненої теми — «Як рятувати Україну?», у моїх співрозмовників, людей різного віку і полярних політичних поглядів, переважало почуття занепокоєності з приводу ситуації на Україні. Їх лякають дедалі гостріші рецидиви нашої економічної кризи, а ще більше — прояви екстремізму, що, як вони стверджують, можуть привести до «кривавих сутичок». А тоді, мовляв, годі й думати про незалежність, державну самостійність України. «У вас надто скоро йдуть демократичні зміни, люди не готові їх сприймати», — буквально однаково заявляли мої знайомі у Вінніпегу і Нью-Йорку, Едмонтоні і Детройті, інших містах Північної Америки.

З України за океан інформація надходить, як завжди, з великим запізненням. Щоправда, більш-менш вичерпні щоденні дані про останні події в республіці, як розповідали мені у Вашінгтоні впливові особи з українського середовища, одержує сам президент США. Газети з Києва Аерофлот доставляє надто невчасно. Без помітного успіху долає атмосферні перешкоди голос Радіо — Київ, який нині намагаються зловити у перенасиченому ефірі значно більше радіослухачів, ніж будь-коли раніше.

Кожна звістка з республіки передається з уст в уста, з одного міста до іншого. Всім, хто приїздить тепер з України в гості до заокеанських земляків, слід засвоїти банальний жарт — «слово не горобець...» і абсолютно правдиво, без зайвих емоцій розповідати про Україну людям, які сприймають інформацію значно гостріше, вірніше, чутливіше, ніж нам думається.

(Далі буде).

Станіслав ЛАЗЕБНИК, перший заступник голови правління товариства «Україна».

«Гаряча» лінія

ШАНСИ НА МИРНЕ ВРЕГУЛЮВАННЯ

У центрі уваги світової громадськості — план мирного врегулювання конфлікту, переданий М. Горбачовим іракському міністру закордонних справ Т. Азізу під час зустрічі в Москві. Передбачається, що цей план, який дістав назву «плану Горбачова», містить у собі цілий пакет пропозицій щодо мирного врегулювання конфлікту і повоєнного вирішення проблем Близького Сходу.

«Протягом усієї кризи в регіоні Перської затоки СРСР наполягав, щоб Ірак вивів війська з Кувейту, незважаючи на те, що деякі радянські кола переконані: США та їхні союзники можуть вийти за рамки пропозицій Ради Безпеки ООН», — зазначила з цього приводу британська телекомпанія Бі-бі-сі.

Представник Білого дому Фіцуотер, однак, сказав, що бойові дії поки що буде продовжено за раніше затвердженим планом. Те ж саме заявив командуючий американськими військами у Перській затоці генерал Шварцкопф, підкресливши, що вогонь вони припинять лише тоді, коли «наявні будуть неспростовні ознаки початку виведення іракських бронетанкових частин з Кувейту».

На думку експертів, для Вашінгтону важливою проблемою залишається те, що Хусейн пов'язує виведення своїх військ з Кувейту із звільненням Ізраїлем окупованих територій і виведенням всіх неарабських військ з регіону Перської затоки. Крім того, навряд чи Сполучені Штати влаштовує варіант, при якому Саддам Хусейн залишатиметься при владі навіть у разі виведення іракських військ з окупованих територій. Природно, це ускладнить повоєнну політику Сполучених Штатів у регіоні.

Та все ж таки шанс для мирного врегулювання конфлікту з'явився. Шанс, скориставшись яким можна буде уникнути кривавої сутички.

Інформ-шоу

ДОВЕДЕТЬСЯ ЗАЧЕКАТИ

Сьогодні мрія кожного американського журналіста — придбати портативний радіотелефон компанії «Мобіл телесистем», який через космічний супутник дає можливість зателефонувати до Сполучених Штатів практично з будь-якої точки планети. Хвилина розмови по «космічному телефону» коштує 10 доларів, а сам апарат — 52 тисячі.

Особливо популярною продукція «Мобіл телесистем» стала після того, як з її допомогою кореспонденти Сі-ен-ен повідомили про початок війни у Перській затоці. Однак журналістам доведеться зачекати, бо новим радіотелефоном зацікавився... Пентагон. А його заявки мають пріоритет.

І НАМ НЕ ЗАВАДИЛО Б

Палата представників філіппінського конгресу ухвалила законопроект про посилення боротьби з економічними злочинами в країні. В першу чергу він передбачає суворе покарання посадових осіб, які зловживають своїм службовим становищем. Згідно із новим законом, чиновники, винні у таких злочинах, засуджуватимуться до довічного ув'язнення з конфіскацією майна.

ЯКІСТЬ ГАРАНТОВАНА

У Польщі зараз озброєний кожний сотий мешканець, ураховуючи пенсіонерів та немовлят, — повідомляється в офіційному звіті міністерства внутрішніх справ країни. Щоденно 33 тисячі поляків лягають спати, ховаючи пістолет під подушку. На руках у громадян також — 160 тисяч різноманітних рушниць, головним чином — мисливських нарізних карабінів, які за своїми характеристиками не поступаються перед табельною армійською зброєю. Крім того, у Польщі зареєстровано 80 тисяч одиниць спортивної зброї, яку особливо полюбляють злочинці. Причому, як з'ясувалось, перевагу вони віддають пістолетам радянського виробництва за їх високу якість.

ТЕХНІКА ЗАВИНИЛА!

У міністерстві закордонних справ Великобританії виявлено недостачу у десятки мільйонів фунтів стерлінгів. Ревізійна служба, яка здійснювала перевірку, виявила тисячі не зареєстрованих належним чином платежів, а також фіктивні рахунки.

Керівництво фінансового управління міністерства пояснює недостачу технічними проблемами, які виникли при переході на нову комп'ютерну систему діловодства. Мовляв, вона не була налагоджена через банкрутство компанії-постачальника, а стара система вже не діяла.

Так це чи ні, має з'ясувати спеціальна комісія, створена за особистим наказом англійського міністра закордонних справ Дугласа Херда.

ЧОМУ МИ НЕ СПИМО

(Закінчення.
Початок на 1-й сторінці)

Отож, ведмідь, котрий у лютому не спить, має нагоду пережити кілька не гірших хвилин свого життя.

Починаються заячі весілля.

Зима зустрілася з Весною.

Студений Микола насипав снігу — значить, буде врожай.

Православні й католики, нехай і не в один день, відсвяткували Стрітення Господнє.

Іудеї готуються до Пуриму— одного з найшанованіших свят своїх.

А мусульмани п'ятьма намазами відзначили день і вечір вознесіння пророка Магомета на сьоме небо.

Навіть циган — і той, кажуть, на Стрітення кожух продає!

Мабуть усе це зовсім не випадково збіглося.

І навіть тим, хто не привчений, шанувати давні свята, свято все-таки дароване — у вигляді свіжого снігу, морозу і сонця, що веселить будь-яку заклопотану душу!

Христофор ГРУША.
Фото
Миколи КОЗЛОВСЬКОГО
та Михайла САЧКА.

ТАКОЮ БАЧИТЬСЯ ГАЗЕТА

За станом на 18 лютого редакція отримала 7073 листи. У публікації буде звернуто увагу на ті з них, що визначені темою, винесеною в заголовок. Заздалегідь вибачаюсь перед авторами листів за те, що, можливо, неправильно назву їхні імена та місце проживання. Будь ласка, пишіть адреси чіткіше. Отже, яким «Голос України» бачиться читачам?

«Газета цікава і цінна передусім тим, що має своє обличчя, не схожа на жодне інше офіційне видання. Відразу й не скажу, чого їй бракує і що зайве. Мабуть, хай буде такою, як є. Читаю її від і до. І жодні оцінки їй не годяться. Саме тому, що газета уникає крайнощів. А якби не уникала, то не мала б права бути газетою Верховної Ради».

І. КРАВЧЕНКО.

смт. Роздольне Кримської області.

■

«Досить цікава газета, але вона сором'язливо кліпає до демократів, а тулиться до консерваторів. Не тому тулиться, що любить, а тому, що мусить».

В.СКАКОВСЬКА.

с. Бабанка Черкаської області.

■

«Вашу газету на шахту імені Засядька читати ношу».

Д. ЖУВАК.

Донецьк.

■

«Проголошений з трибуни центристський курс газети обернувся звичайнісінькою банальною безбарвністю».

О. ВАЛОВСЬКА.

Вінниця.

■

«Хочу, щоб погляд на якусь актуальну подію подавався з двох точок зору: демократи — КПРС, зелені — відомство, і так далі».

С. КІМЛИК.

Звенигородка Черкаської області.

■

«У вашій газеті і посперечатися можна з того чи іншого питання».

М. ГРИГОРЕНКО.

Харків.

■

«Ви робите газету не однобоко, тобто не на догоду будь-якій із сторін».

Л. МАКАРЧУК.

с. Мариполь Дзержинського району Житомирської області.

■

«Треба було назвати свою газету «Голос комуністичної партії», а не «Голос України». Були різдвяні свята, треба було більше про них написати. Адже ми вперше відзначаємо це свято вільно».

М. МАКАРЧУК.

Новоград-Волинський район Житомирської області (населений пункт не вказано).

■

«Виявилось, що це газета більше Народної Ради, газета Руху. Хто із народних депутатів УРСР отримав першим слово? Якщо не вважати Л. Кравчука, якому надали слово як Голові Верховної Ради УРСР (за субординацією), першою отримала слово Скорик. Такої честі вона удостоїлась, мабуть, за її... ненависть до комуністів і радянської влади. Я суджу про це не з її інтерв'ю, а за її виступами на сесії і на мітингах».

І. ЗАЯЦЬ.

Боярка Київської області.

■

«Приємно і щиро здивований вашою шляхетною відповіддю на повчання «Мегаполіс-експрес» («ГУ» від 31. 01. 91). Підписувачів вашої газети у Москві обмаль, про що шкодую, бо мої примірники «зачитуються» до дірок.

У столицях вже газетами нікого не здивуєш, але, на мій погляд, вам вдалося домогтися того, про що більшість «незалежних» видань тільки проголосили. «Голос України», принаймні перші її номери, дійсно висвітлює полярні думки авторів. Від цього газета виграє своєю громадською позицією. По-моєму, редакція свою думку висловлює вже тим, що толерантно ставиться до інших думок. На жаль, це сьогодні — нечасто».

А. ШАБЛІЙ.

Москва.

■

«У мене таке відчуття, що всі ви (працівники редакції — приміт. В. Р.) члени Народного руху з націоналістичним ухилом. То ви дуже хвалите львів'ян і всіх західняків, як називають їх у нас, то ви тепер дуже хвалите литовців і лаєте солдатів... І взагалі газету цікавить тільки політика, як бачу. Де ваші матеріали про село, як там живеться отій людині, яка вас годує?»

Н. КРИВОШЕЯ.

с. Путрівка Васильківського району Київської області.

■

«Ви опублікували постанову Секретаріату ЦК КПУ щодо подій у Литві, але чомусь не надрукували альтернативних постанов інших партій, наприклад, Руху чи Народної партії. Ось тобі і плюралізм... Шкодую, що передплатив газету, буду подавати на вас до суду за те, що не виправдали моїх сподівань, і вимагаю повернення грошової компенсації за моральний ошук.

Без поваги, з ганьбою «Голосу України».

В. ВЕСЕНОВ, учитель.

Дніпропетровськ.

■

«Щиро зичу вам стати газетою самостійною і правдивою, а не газетою республіканської, комуністичної, демократичної, народної чи якоїсь іншої партії».

О. КРИНИЦЬКИЙ.

Львів.

■

«Ви просите повідомити, що ми, читачі, від вас чекаємо? Я чекаю, щоб ви писали правду, незважаючи на тиск більшості в парламенті».

Д. НІКІТІН.

смт. Новоархангельськ Кіровоградської області.

■

«Голос України» майже вільний від партапарату, майже народний, демократичний... Певен, що не всі читачі поділяють ваші думки чи переконання, знайдуться ваші противники і недруги. Велике спасибі вам за нелегку, а може, й небезпечну працю».

М. ПРИСЯЖНИЙ.

смт. Дніпровськ Дніпропетровської області.

■

«Я гадала, що ваша газета демократична, а вона навпаки — мене дратує. 22 січня (№ 14) замість того, щоб писати про день возз'єднання українських земель в єдину державу, про свято демократичне, ви друкуєте (півполоси) про річницю смерті Леніна і постанову Секретаріату ЦК КПУ у зв'язку з подіями в Литві».

Я. КОЗИС.

Львівська область.

■

«Деякі статті мають такий собі заспокійливий, добродушний характер, хоча, насправді, кричати треба щодо усі почули».

Т. МАТІЙЧУК.

Броди Львівської області.

■

«Підвели ви мене, старого. Мої друзі-односельці, покладаючись на мій смак і заклик, дружно передплатили «ГУ». А тепер вони єхидно мені натякають, що з моїм смаком прілу січку жувати... От якби Бог дав мудрості редакції закликати своїх читачів, щоб вони вимагали від Верховної Ради відмовитись від Криму. Крим — не українська земля, до речі, так само і не російська. Крим завдаватиме Україні великих збитків у всіх сферах життя».

В. СИВОЛАПОВ.

с. Богодухівка Чорнобаївського району Черкаської області.

■

«Мені не подобається, що багато пишете про негативні сторони життя».

М. ІВАНЧИХІН.

Харків.

■

«Вміщуйте якнайбільше правдивої інформації про нашу рідну землю як частку світу з її людьми, економікою, культурою, минулим й сьогоденням».

С. СИНЬОГУБ.

Київ.

■

«Не будьте осторонь гострих політичних проблем, адже це сприятиме читачеві краще розуміти обстановку. Наприклад, гарно подано матеріал про події в Литві».

П. ДІДЕНКО.

с. Решетник Новосанжарського району Полтавської області.

■

«Щоб підкріпити своє негативне твердження, зішлюся на статтю під заголовком «Національне військо». Сфабрикована вона вашим військовим оглядачем. У стані якої ейфорії треба бути, щоб дозволити рядовому пожежнику повчати генералів та маршалів, яке їм військо будувати, щоб захистити державу... Буду чекати вашого виправлення».

БОНДАРЧУК.

(підписано без ініціалів)

Кіровоград.

■

«Віра у вашу газету підтримується її реакцією на події в Литві, статтею про Українську національну армію, публікацією виступу Б. Єльцина, інтерв'ю з Юхновським, спростуванням інсинуацій на адресу Д. Павличка та іншими матеріалами».

І. ПЕЛИПЕЙКО.

Косів Івано-Франківської області.

■

«Матеріал про приїзд на Україну Єльцина — чистий анахронізм. Оповідь О. Теленчі про А. Михайленка — прорахунок у вашій роботі. Бо викликає співчуття до втікачів. Постанови і закони завжди будете друкувати повністю? Краще б коментарі, відгуки. Ви будете колекціонувати події, факти, чи й даватимете їм оцінку?».

М. ГАНГАЛОВА.

Ківерці Волинської області.

■

«Не перетворіть газету на трибуну для теоретиків. Надайте слова селянам і робітникам, нехай вони, без університетської теорії, з позиції здорового глузду, скажуть, що треба зробити, аби пішла на лад робота, аби було що їсти й у що одягнутись».

І. ОТВЕРЧЕНКО.

с. Лозуватка Криворізького району Дніпропетровської області.

■

«Так нехай же ваші журналісти допоможуть виявити неполадки на селі, опублікують на сторінках «ГУ» причини, що гальмують виконання Продовольчої програми».

М. ГАПОНЕНКО.

Успенка Лутугинського району Луганської області.

■

«Щоб зберегти об'єктивність і водночас набути гостроти, пропоную рубрику «Крайня точка».

В. ПАВЛОВ.

с. Новочаків Березнегуватського району Миколаївської області.

■

«Ми не можемо без крайнощів: то заборонили релігію, то тепер Бог і у вашій газеті».

В. ЗАЦЕРКЛЯНА.

Люботин Харківської області.

■

«Про фотографії. Є прекрасні. Але я за міру. Не переобтяжуйте знімками газету».

М. ОСТРОВСЬКИЙ.

с. Романівка Теребовлянського району Тернопільської області.

■

«Ну навіщо 24 січня вмістили фотографію з написом: «Ярмо СРСР — новий Союзний договір»?

В. ПИСАРЕНКО.

смт. Крупської Донецької області.

■

«Чому ви зробили такий сірий, тюремний, непривабливий фон на заголовку? Візьміть букву «н» — це ж карикатура».

І. СИДОРЕНКО.

Кременчук Полтавської області.

■

«Дуже прошу використати увесь авторитет газети, щоб не допустити обмеження гласності у висвітленні роботи сесії Верховної Ради УРСР засобами радіомовлення і телебачення».

О. ХОМ'ЯК.

Київ.

■

«Хотілось би, щоб газета друкувала стенографічний звіт сесії Верховної Ради УРСР».

І. ХОДАК.

с. Калантаїв Світловодського району Кіровоградської області.

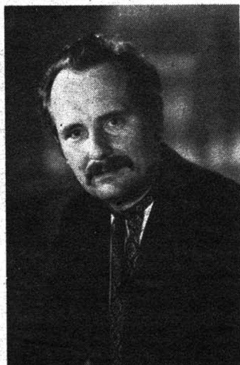
Наведені рядки з добірки листів відображають широку палітру міркувань навколо того, яким «Голос України» є і яким, на думку читачів, має бути. Як бачимо, оцінка публікаціям дається досить різна. Одні нас хвалять, інші лають, треті звинувачують, четверті нас повчають і т. д., у такім разі ми, очевидно, десь посередині. Окремі з читачів, забуваючи основний критерій засобів масової інформації, тобто правдивість і об'єктивність, на перший план висувають свої інтереси, свої симпатії чи антипатії до когось. Плюралізм — це ще й терпимість. Наша газета відкрита для всіх, для найширшого обміну думками. Розмова на сторінках «Голосу України» мусить бути культурною, аргументованою, без крайнощів.

Це щодо нашої твердої позиції, на яку, хочу заспокоїти, не тисне ні більшість, ні меншість у парламенті. Що ж до наших недоробок, то вони мають місце. Цілком слушні зауваження в листах і стосовно того, що не все ще нам і не так вдається, як того, з огляду на ваші, шановні читачі, побажання, хотілось би.

Усім велике спасибі за надіслані листи. Пишіть. Будьте здорові.

Володимир РУБЧАК,
заступник редактора відділу листів та вивчення громадської думки.

Степан ПУШИК

Надибав сатана у нашім морі брід

Минулий рік для мене, колишнього селянського хлопця з галицького села Вікторова, був знаменитим тим, що чотири прозові книжки: романи «Галицька брама», «Страж-гора», повісті «Перо Золотого Птаха» і «Ключ-зілля» відзначено Державною премією УРСР імені Тараса Шевченка. Саме тоді мене обрано народним депутатом України. А далі почався такий ущільнений час, що про нього можна розповісти тільки в романі.

Я написав і видав 10 поетичних збірок, кілька книжок записів фольклору, вірші до багатьох пісень, публіцистичні й наукові праці про «Слово о полку Ігоревім». Робота у парламенті України обмежила мою творчу діяльність, але все ж у вільні години віддаюсь поезії, про що засвідчує ця добірка віршів, написана на Україні й за кордоном.

Степан ПУШИК,
лауреат Державної премії УРСР імені Т. Г. Шевченка,
народний депутат України.

ОДА ПЕРЕБУДОВІ

Духовні слуги й атеїсти
Теж хочуть добре пити, їсти
І панувати... Ця верства
Знов розпинала би Христа!
А ви годуйте їх, трудящі,
Бо в них такі широкі пащі!
Їм гріш потрібний — Не церкви!
Є ще політики-лярви,
Що руки гріють теж на цьому
Довкола вас й святого дому.
Цей до Москви, а той до Риму
Вас тягне... Ну а ви, сліпці,
Хіба ідіть на манівці,
Кричіть на мітингах побідно,
Що власна церква непотрібна,
Беріться за барки й чуби,
І далі гніть свої горби,
Бо предки теж такі були,
Для вас здобути щось могли,
Та не здобули дурні п'яні —
Два українці — три гетьмани,
А козаків уже й нема,
У головах суцільна тьма!
Кричіть про Господа щосили!
А вчора ви церкви палили!
А вчора каплиці валили!
Топтали Бога чобітьми!
Хреста знесли під ворітьми!
І Матір Божу утопили!

І той крикливий депутат,
Що комуністу скаже — «Кат».
Колись в музеї атеїзму
Вас закликав до комунізму,
А нині вже католик він,
На мітингах, неначе дзвін
Чи пустодзвін! Все дзвонить!
Дзвонить!
Святих отців тепер боронить,
А в мріях — губернатор він.
А прапорщик нікчемний теж
Набравсь амбіції без меж,
Бігунку з пустослів'я має,
Штани з панами вже рівняє.
Хоч хто він є! То й сам не знає.
Сарака їсти хоче теж...
А в мене нині дні сумні,
Кажу: свій розум майте рідні!
Того ж ми бідні, що дурні,
Ну а того дурні, що бідні!
Коли ж то будемо людьми?!
Бо ж поки чубимося ми,
Ще третя сила вміє жити.

І прагне всіх передушити,
І дулю з маком вам дадуть,
Хіба шлею... І вйо! У путь!
І будете раби преславні
Католики і православні,
Аби аж пріли вам, лоби!
Ви думайте, ксьондзи й попи!
І пришелепи-«патріоти»
Усі партацької роботи!
В полоні провінційних марев
Оспівуйте повій, мольфарів,
Турецьку каву, діаманти,
Топчіть свій інтелект, таланти,
І свічечки світіть для Бога,
І ждіть від німців допомоги.
Вони не раз у нас бували;
Худоби ешелони гнали,
Пшениці, жита і рабів,
А нині нас, як жебраків,
Солодким печивом частують
І знов над бидлом торжествують,
Що ми не в мирі, не в любові
Покладем хрест перебудові,
А завтра всім нам покладуть!
Тоді безсмертна Україна
Поволі здохне на колінах,
Бо там, де Київ і Дніпро
Стоїть чорнобильське тавро,
Реакторів новітніх жерла...
Ні, ще не вмерла! Ще не вмерла!..

* * *

Замри й не говори до синьої гори,
Нехай говорить міф про Довбуша
комору.
Розкинула ріка зелені рукави,
А голову свою сховала аж під гору.

П'ють воду з головиць герої і співці!
Даждьбогова земля, а не пустеля Гобі!
Тут плаче Господь Бог — сльоза на
Чернівці,
Ридає Господь Бог — кров капле на
Чорнобиль!

Надибав сатана у нашім морі брід,
Зірвався із оков—світ опалив моментом!
У ту квітневу ніч втішався антирід:
Вкраїна золота—край для експерименту!

Тут люди як воли! Тут болі світові!
Народжують Христа щороку й
розпинають.

Танцює так народ, як грають у Москві!
Чорнобильський гопак Вкраїні досі
грають!

ТУЛОНСЬКИЙ ЕТЮД

Тут, за Альпами за туманними,
Море дивиться синій сон,
А Француз Фабіє під платанами
Думно міряє свій Тулон.

Сів та й дивиться в тую сторону,
Звідки я прилетів сюди,
Щоб вобачити Гриця Орлика
Недосліджені ще сліди.

Гей, ти, Орлику, графе Орлику,
Сину гетьмана без синів,
По Європі плив гордим човником
І на дно європейське сів.

Тільки пам'яттю час той зблискує
Там, де замок твій — Дентевіль,
Де палац короля Ліщинського,
Де кубло вельможних повій.

Для Вкраїни ти весь у затінку,
Генералом зробить Версаль,
В Станіславі вмре Анна-матінка,
Піде батенько в вічну даль.

Десь у Яссах промовить: «Гину я!
Притоптали нас, як траву!
Хоч і взяв же я під Тягинею
З рук Мазепиних булаву.

Ой, не сталося, як гадалося.
Хоч щасливці є, та не всі...»
Мова Орликів причувалася
І в Тулоні нам і в Нансі.

Пробивалися вірша паростки
У Парижі, у вирі справ,
Як у домі автора «Фауста»
Орлик з раною помирав.

Вмер над Рейном він. Зарівнялася
Та могила, що й не знайти.
На письмі відлуння зосталося
Та ще сліз України сліди.

27. IX. 1990 р. м. Тулон, Франція.

У МОНАКО

За довгий день нагріла скеля бік,
За пазуху сховало сонце піну,
Над морем місяць дивиться в той бік,
Де ти, моя безсмертна Україно.

Тут, в Монте-Карло, із вогнів букет,
Тут грають всі! А нами Господь грає!
Монако має суверенітет,
І Україна на папері має.
26. IX. 1990 р. Монте-Карло.

* * *

Я не раз попід хмари літав
І сідав, бо натомлював крила,
Я не раз свиням бісер метав...
Та нічого життя не навчило.

Винне серце! Та бачив те Бог,
Коли били і хуги, і плови!
Так, найменшим я був з-поміж трьох,
Що тікали додому з Азова.

Мене кинули старші в степах
І щодуху на конях помчали.
Я ж ішов... І полин мені пах...
Я прийшов! А тих двох зарубали.

Запрягався у віз, то у плуг
І тягнув і орав не для пана.
Мене зрадив супружник — мій друг,
І пече мене зрада, як рана.

І здається: ось-ось упаду
І душа відлетить, як лелека.
Та затулюю рану й іду,
Хоч нелегко...
Й дорога далека.

ПІСНЯ

А сніг летить і тане,
А сніг летить і тане,
І чорний крук зажурений
в імлі.
Болить на серці рана,
Пече на серці рана,
Шиплять навколо люди
дуже злі.

Майбутнє — теорема,
Майбутнє — теорема,
Чи стане сил всі пункти
довесть?
Мої пісні й поеми,
Мої пісні й поеми,
Неначе заміновані мости.

А де ж ті переміни?
А де ж ті переміни?
Побито за любов палку
не раз.
Торкнуть мене — я міна,
Торкнуть ще раз — я міна,
Зірвуся, але знищу, гади,
й вас.
2. XII. 1987 р.
Івано-Франківськ.

КНЯЗЬ ОСМОМИСЛ І НАСТАСЯ ЧАГРІВНА

Із-за Галича сивого місяць встає,
У траві на валах свої стріли купає,
У діброві зеленій зозуля кує,
В Перевізному Броді Настася співає.

Гей, співає вона, мов Русалка якась!
Розступились світи! І віки розступились!
Йде неначе побитий й порубаний князь:
Його Настю Чагрівну бояри спалили!

А ще в Блюдниках вбили старого Чагра,
І той двір, що під лісом, пустили за димом,
Там, де Лімниця-Чва стрімко йде до Дністра
І про це гомонить з берегами крутими.

Що не знало дурненьке дівча оберег,
І пропала, мов квітка, на лютім морозі,
Бо знайшовся у Насті від князя Олег,
А наш князь був жонатий на суздальській Ользі.

Її батько — славетний засновник Москви,
Юрій — Довга Рука! Але він вже в могилі.
Ти живи, Ярославе! На віру живи!
Тільки Ольга наругу терпіти не в силі!

Ольга з болю втече аж у ляські краї,
Туди з нею втечуть добрі слуги та діти.
Лиш залишаться в Галичі люди її,
І на вогнищі Настя повинна згоріти.

Йой, над вогнищем полум'я досі ще б'є,
На коні Осмомисл у розпуці літає,
А за Крилосом в лісі зозуля кує,
В Перевізному Броді Настася чекає...

ЧИ ТОЙ ІВАН «ГРОЗНИЙ»?

Іван Дем'янюк, ідентифікований кількома свідками як Іван на прізвисько «Грозний» (один з найжорстокіших вахмістрів концентраційного табору «Треблінка», де знищено майже мільйон євреїв), у 1988 році був засуджений в Ізраїлі до страти через повішення як нацистський воєнний злочинець. Вирок буде виконано після його затвердження Верховним Судом Ізраїлю.

Саме стільки часу є у розпорядженні делегації із бюро американського конгресмена Джеймза Трафіканта, яка прибула на Україну з метою здобути докази того, що Іван Дем'янюк — це зовсім не Іван «Грозний». Як заявив на прес-конференції, організованій Народним Рухом України, член делегації адвокат із Детройта (США) Ярослав Добровольський, є вагомі свідчення, що оператором газової камери «Грозним» був не Дем'янюк, а вахмістр Іван Марченко. Про те, зокрема, розповідали на суді в Сімферополі в справі воєнного злочинця Федора Федоренка (страчений у 1987 році) товариші по службі — колишні вахмістри, які вже відбули покарання. Абсолютно не співпадають і описи зовнішнього вигляду Івана «Грозного» та Дем'янюка. На думку Ярослава Добровольського, при отриманні цих свідчень справа Івана Дем'янюка, який тепер знаходиться в ізраїльській тюрмі Аялон, може бути докорінно переглянута.

Голова делегації, представник бюро конгресмена. Ед Нижник поскаржився, що через бюрократичну тяганину вони до цього часу не мали змоги ознайомитись і документально зафіксувати свідчення з цієї судової справи. А от ізраїльська прокуратура, яка підтримує звинувачення, цих проблем не мала. Ед Нижник також висловив велике прохання — опублікувати його звернення до тих в'язнів чи вахмістрів «Треблінки», які ще живі і можуть дати свідчення.

— Мій батько був військовополонений, але він ніколи не був вахмістром і взагалі знаходився не в «Треблінці», — заявив на прес-конференції Іван Дем'янюк-молодший, — я прошу людей, які що-небудь знають про цю справу, зголоситись, щоб не стратили невинного мого батька за злочини якогось Івана Марченка.

— Ситуація неоднозначна, але коли є хоч один сумнів у справі людини, яку можуть позбавити життя, потрібно ці сумніви розвіяти, — зазначив завідуючий юридичним відділом Секретаріату РУХу Юрій Айвазян.

До речі, про права: в зв'язку з загрозою застосування Іраком хімічної зброї проти Ізраїлю, засуджений до страти Іван Дем'янюк отримав індивідуальний протигаз.

Станіслав ЖУРИЛО,
журналіст.

Ми довго жили за принципом: ти знаєш, що я знаю, що ти знаєш. Наші керівники знали, як живуть «там» і казали нам: «Верной дорогой идете, товарищи!». А ми робили вигляд, що віримо, і починали вірити справді. Ми розучились працювати, називати біле білим, думать, і вже не знали самі, де та правда, повірили в чужу і власну брехню... Це циганча знає, що ми знаємо, що порівняно з ним ми — злидні. Та, на відміну від нас, він не бреше ні собі, ні нам. А ми знову збрешемо собі, йому, і подамо... Блаженні вбогі духом...

Фото Богдана ПРИЙМАКА.

Сатиричним пером

БІРЖА РОЗБИТИХ СЕРДЕЦЬ

Марта Лех — її псевдонім. А як же інакше? Спробуйте водночас бути заступником генерального директора.., головою кооперативу по відгодівлі живності, директором бази «Укрторгбудматеріали», експедитором райзаготпрому і ще, і ще... — Дуже приємно.., — вітали ділову жінку начальники різних рангів, і хутенько... потрапляли на «гачок».

ПОБОЮЮСЯ назвати кількість мужчин, яким Марія Капускина (вона ж — Марта Лех) розбила серця. Тільки не думайте, що мова йде про амурні справи, «полуничку», чи «стрибки у гречку». Марія Миколаївна не з «тих». Загалом, це порядна молода жінка. А що вже симпатична, навіть вродлива, говірка, або, як нині кажуть, комунікабельна, то це факт. Не опротестують таке і її земляки з міста Миколаєва Львівської області. Щоправда, доки не згадають про непорядність у взаєминах із Законом: наприкінці 1988 року саме до такої думки дійшов райнарсуд. Перше знайомство з Кримінальним кодексом тоді обійшлося Капускиній у 500 карбованців штафу.

Можливо, когось іншого таке знайомство й не наштовхнуло б на роздуми. Але не Марію Миколаївну. Замислившись, вона дійшла висновку, що переступати статті на правових скрижалях — це грубо і примітивно. Краще — обминати їх далекими стежками. А хіба деяка підприємливість — не одна з них? Тим паче, що нині це в моді, бізнес заохочується. Отож, невдовзі після першого вироку Капускина обрала собі амплуа ділової жінки — такої собі товарної біржі в одній особі. І, скажемо прямо, ця роль їй вдалася.

Дебют відбувся позаторік у місті Самборі на Львівщині, куди Марта Лех (такий псевдонім обрала «актриса» для першого виходу) прибула на «гастролі».

— Заступник генерального директора виробничого об'єднання «Залізобетон», — відрекомендувалася керівникові лісгоспзагу М. Курінному, якому судилося стати першим глядачем і першою жертвою спокусниці.

— Дуже приємно, — жваво відреагував Микола Іванович. Бо йому і справді було дуже приємно бачити сучасну ділову жінку. Її погляд обіцяв немало — лісопильні рами, у яких лісгоспзаг відчував гостру потребу. Взаєморозуміння було досягнуто вмить. А відтак і угоди про взаємний обмін. За свій товар «повпред об'єднання» зажадала не «дерев'яні» карбованці, а цілком натуральну деревину. Ділову, звісно. Не багато — не мало, а 43 кубометри з невеликим гаком. За готівку.

Курінний тут же дав вказівку відпустити діловий ліс по 40—45 карбованців за куб. Марта-Марія негайно сплатила потрібну суму. І, не гаючи часу, того ж таки дня реалізувала дефіцитний крам мешканцям Городоцького і Миколаївського районів. По ціні значно вищій номіналу.

Ну, а як обіцяні рами? М. Курінний на них чекає й досі. З серцем, розбитим абсолютно достовірною інформацією про те, що віддав він фондовий будматеріал у липкі руки.

Дебют є дебют. Після нього душа актора прагне великої сцени, де і глядачів побільше, і касова виручка вагоміша. Нею стала для Марії Миколаївни Херсонщина.

— Голова кооперативу по відгодівлі живності, — представилася чарівна візитерка тодішньому (нині пішов на підвищення в район) голові колгоспу імені Леніна Скадовського району В. Коваленкові.

— Дуже приємно, — слово у слово продублював вітання вже відомого нам товариша Курінного Вячеслав Миколайович, оцінивши ділову принадність погляду представниці кооперативного руху. Бо цей погляд обіцяв шифер. Не за гроші, а в обмін на пшеницю. Місцем проведення операції було названо колгосп імені Кірова Мукачівського району на Закарпатті. Саме туди й вирушили колгоспні автомашини з 20 тоннами литого зерна. А моторна Капускина зустріла їх там власною персоною. Прискіпливі слідчі підрахують згодом, що різниця поміж закупівельною ціною (12 копійок за кілограм) і ціною реалізації «наліво» (25 копійок) обернулася для ділової жінки 1709 карбованцями і 10 копійками чистого, мов поцілунок янгола, прибутку.

А шифер? Не вгадали. Подвижниця відгодівлі живності слова дотримала. У Таврію вантажівки повернулися з дефіцитом, як і годиться, коли треба підтвердити вотум довір'я. Правда, шифер було добуто Марією Миколаївною шахрайським методом: по фальшивих накладних і квитанціях та по крадених паспортах. Але хто тоді про це відав?! Зате під «дефіцитний» авторитет голова колгоспу вже без жодних вагань «відвалив» понад 16 тонн насіння соняшнику по 35 копійок за кілограм. На Львівщині кілограм пішов по 1 карбованцю 39 копійок і дав Капускиній «навар» у 15 тисяч карбованців. А нової партії шиферу Коваленко так і не дочекався. Бо Марті-Марії не було коли: вона орудувала вже у сусідньому зі Скадовським районі.

Директор радгоспу «Каланчацький» М. Безуглий мав честь познайомитися вже з «директором республіканської торговельної бази «Укрторгбудматеріали». Здавалося, саме небо послало на радгоспну землю це неземне диво...

...У радгосп «Рисовод» того ж Каланчацького району наша героїня прибула вже як «директор торгбази з Дрогобича».

Потім у такий же спосіб було «нагріто» радгосп «Партизан». Перед керівниками радгоспів «Колос», імені Ілліча та інших вона поставала в ролі скромного експедитора Львівського райзаготпрому. Але пониження в посаді не позначалося негативно на її активності та ефективності: на Захід справно мчали вантажівки із зерном, а поверталися — з цілющим прикарпатським повітрям у кузовах. Бо бартерні умови, як не важко здогадатися, стали виконуватися лише однією стороною.

Херсонський обласний суд визнав таврійських роззяв потерпілою стороною. Але не визнав такою ж творця товарно-біржових комбінацій Марію Миколаївну Капускину: її засуджено до позбавлення волі. Не зуміла ні обійти, ні об'їхати аж три статті Кримінального кодексу УРСР і серед них 150-ту. А йдеться в ній про приватно-підприємницьку діяльність. Статтю, досі чинну, попри всі балачки з високих трибун і мікрофонів у парламентах про корисність підприємливості. Мабуть, тому не обійшла, що надто вже тонка грань відділяє підприємництво від шахрайства та ошуканства.

А нам би товарно-комерційні біржі, на яких не під прицілом Закону, а під його дахом вести товарообмін допомагатимуть ділові люди з енергією, ентузіазмом і діловою хваткою.. Капускиної. На яких не розбиватимуть вдрузки серця господарників, а тішитимуть їх.

Володимир ГЛИГАЧ,
член епостережної комісії у справах законності виконкому Херсонської обласної Ради народних депутатів.

Мал. Анатолія СТАНКУЛОВА.

…ТОЙ ІВАН …ОЗНИЙ»?

…дентифі- …відками …о «Гроз- …стоkіших …ційного …де зни- …євреїв), …уджений …ерез по- …і воєн- …бо буде …затверд- …удом Із- …є у роз- …із бю- …нгресме- …нта, яка …метою …ю Іван …сім не …заявив …органі- …ухом Ук- …адвокат …) Яро- …є ва- …операто-

ром газової камери «Грозним» був не Дем'янюк, а вахмістр Іван Марченко. Про те, зокрема, розповідали на суді в Сімферополі в справі воєнного злочинця Федора Федоренка (страчений у 1987 році) товариші по службі — колишні вахмістри, які вже відбули покарання. Абсолютно не співпадають і описи зовнішнього вигляду Івана «Грозного» та Дем'янюка. На думку Ярослава Добровольського, при отриманні цих свідчень справа Івана Дем'янюка, який тепер знаходиться в ізраїльській тюрмі Аялон, може бути докорінно переглянута.

Голова делегації, представник бюро конгресмена. Ед Нижник поскаржився, що через бюрократичну тяганину вони до цього часу не мали змоги ознайомитись і документально зафіксувати свідчення з цієї судової справи.

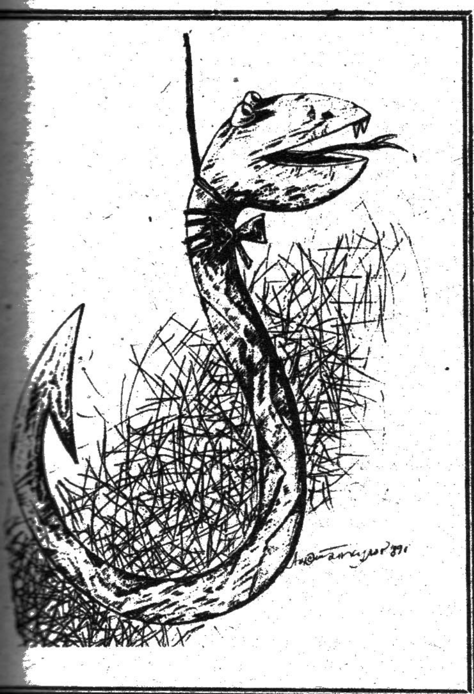
А от ізраїльська прокуратура, яка підтримує звинувачення, цих проблем не мала. Ед Нижник також висловив велике прохання — опублікувати його звернення до тих в'язнів чи вахмістрів «Треблінки», які ще живі і можуть дати свідчення.

— Мій батько був військовополонений, але він ніколи не був вахмістром і взагалі знаходився не в «Треблінці», — заявив на прес-конференції Іван Дем'янюк-молодший, — я прошу людей, які що-небудь знають про цю справу, зголоситись, щоб не стратили невинного мого батька за злочини якогось Івана Марченка.

— Ситуація неоднозначна, але коли є хоч один сумнів у справі людини, яку можуть позбавити життя, потрібно ці сумніви розвіяти, — зазначив завідуючий юридичним відділом Секретаріату РУХу Юрій Айвазян.

До речі, про права: в зв'язку з загрозою застосування Іраком хімічної зброї проти Ізраїлю, засуджений до страти Іван Дем'янюк отримав індивідуальний протигаз.

Станіслав ЖУРИЛО,
журналіст.

…рального …го об'єд- … — відре- …жкові ліс- …у, якому …им гляда- …вою спо- … — жваво … Іванович. …уло дуже …сну діло- …біцяв не- …рами, у …вав гост- …розуміння …ь. А від- …мний об- …«повпред … не «де- …а цілком …. Ділову, … не мало, …невеликим …в вказів- …й ліс по … за куб. …сплатила …гаючи ча- …реалізува- … мешкан- …Миколаїв- …ціні знач- …ни? М. Ку- …й досі. З …бсолютно …цією про …фондовий …руки. …сля нього … великої …побільше, …вагоміша …Миколаїв-

— Голова кооперативу по відгодівлі живності, — представилася чарівна візитерка тодішньому (нині пішов на підвищення в район) голові колгоспу імені Леніна Скадовського району В. Коваленкові.

— Дуже приємно, — слово у слово продублював вітання вже відомого нам товариша Курінного Вячеслав Миколайович, оцінивши ділову принадність погляду представниці кооперативного руху. Бо цей погляд обіцяв шифер. Не за гроші, а в обмін на пшеницю. Місцем проведення операції було названо колгосп імені Кірова Мукачівського району на Закарпатті. Саме туди й вирушили колгоспні автомашини з 20 тоннами литого зерна. А моторна Капускина зустріла їх там владною персоною. Прискіпливі слідчі підрахують згодом, що різниця поміж закупівельною ціною (12 копійок за кілограм) і ціною реалізації «наліво» (25 копійок) обернулася для ділової жінки 1709 карбованцями і 10 копійками чистого, мов поцілунок янгола, прибутку.

А шифер? Не вгадали. Подвижниця відгодівлі живності слова дотримала. У Таврію вантажівки повернулися з дефіцитом, як і годиться, коли треба підтвердити вотум довір'я. Правда, шифер було добуто Марією Миколаївною шахрайським методом: по фальшивих накладних і квитанціях та по крадених паспортах. Але хто тоді про це відав?! Зате під «дефіцитний» авторитет голова колгоспу вже без жодних ваган «відвалив» понад 16 тонн насіння соняшнику по 35 копійок за кілограм. На Львівщині кілограм пішов по 1 карбованцю 39 копійок і дав Капускиній «навар» у 15 тисяч карбованців. А нової партії шиферу Коваленко так і не дочекався. Бо Марті-Марії не було коли: зона орудувала вже у сусідньому зі Скадовським районі.

Директор радгоспу «Каланчацький» М. Безуглий мав честь познайомитися вже з «директором республіканської торговельної бази «Укрторгбудматеріали». Здавалося, саме небо послало на радгоспну землю це неземне диво...

...У радгосп «Рисовод» того ж Каланчацького району наша героїня прибула вже як «директор торгбази з Дрогобича».

Потім у такий же спосіб було «нагріто» радгосп «Партизан». Перед керівниками радгоспів «Колос», імені Ілліча та інших вона поставала в ролі скромного експедитора Львівського райзаготпрому. Але пониження в посаді не позначалося негативно на її активності та ефективності: на Захід справно мчали вантажівки із зерном, а поверталися — з цілющим прикарпатським повітрям у кузовах. Бо бартерні умови, як не важко здогадатися, стали виконуватися лише однією стороною.

Херсонський обласний суд визнав таврійських роззяв потерпілою стороною. Але не визнав такою ж творця товарно-біржових комбінацій Марію Миколаївну Капускину: її засуджено до позбавлення волі. Не зуміла ні обійти, ні об'їхати аж три статті Кримінального кодексу УРСР і серед них 150-ту. А йдеться в ній про приватно-підприємницьку діяльність. Статтю, досі чинну, попри всі балачки з високих трибун і мікрофонів у парламентах про користість підприємливості. Мабуть, тому не обійшла, що надто вже тонка грань відділяє підприємництво від шахрайства та ошуканства.

А нам би товарно-комерційні біржі, на яких не під прицілом Закону, а під його дахом вести товарообмін допомагатимуть ділові люди з енергією, ентузіазмом і діловою хваткою... Капускиної. На яких не розбиватимуть вдрузки серця господарників, а тішитимуть їх.

Володимир ГЛИГАЧ,
член спостережної комісії у справах законності виконкому Херсонської обласної Ради народних депутатів.

Мал. **Анатолія СТАНКУЛОВА.**

Ярослав КОНД…

«РЕПРЕСІЇ ДО ДО… НЕ ДОВОДЯТЬ...»

У республіці, мабуть, не знайдеться людини, яку б не турбували проблеми зростання злочинності. Врешті-решт, усі ми хоч… спокійно …дити на вули… не потерп…и за власне життя, за здоров'я, честь і гідність наших друзів, рідних і близьких.

До наших економічних, соціальних, політичних, міжнаціональних проблем за останні роки, додалася ще одна. Її досить влучно охарактеризували як «кримінальний терор». Що це саме так, свідчать і статистичні дані Міністерства внутрішніх справ УРСР за 1990 рік, які ми й подаємо нижче. Бути спокою в нашому домі чи бути всевладності злочинного світу і нашої доморощеної «коза ностри»! На це майже гамлетівське запитання я попросив відповісти Ярослава Конд…ва, голову …ії Верховної Ради з питань правопорядку та боротьби з організованою злочинністю.

— Злочин…, на ва… думку, — це соціальне явище чи кара Божа нам за «гріхи»?

— Злочинність оголошувалася у нас «пережитком минулого». Але сьогодні ми вже знаємо, що від законів життя не втечеш у розмови. Злочинність — це соціальне явище, тяжка хвороба нашого суспільства. Настільки тяжка, що й сьогодні дехто не хоче цього усвідомлювати. Це йде від довгого замовчування суті цієї проблеми. І лише кілька років тому ми її побачили. Та й то тільки контур — «начинку» ми ще не бачимо, та й причин до кінця капітально не розкриваємо.

Причин… злочинності, …вторю, соціальні: економічна криза, падіння дисципліни на всіх рівнях, неповага до закону, і у зв'язку з цим — відчуття безкарності. Таке суспільство приходить або до повного розвалу, або до серйозних наслідків, які загальмують його розвиток надовго.

Сьогодні ми спостерігаємо «вал злочинності». Але давайте розберемося, що це таке, чим він зумовлений. Визначається він за кількістю заяв до міліції, прокуратури, за якими й порушуються справи. І от що цікаво: кількість звернень громадян збільшилася ненабагато, але коли проаналізували їх, чітко побачили зростання насильницьких, корисливих злочинів, злочинів проти особи, її здоров'я, життя, злочинів проти майна, як державного, так і особистого, — грабунків, крадіжок, розбоїв. Це — симптоматично.

— Зниження загального культурного рівня, нехтування загальнолюдськими цінностями, аморальність і бездуховність — це теж живильний грунт для злочинності. Ви аналізували цей аспект проблеми?

— У зв'язку з цим мене найбільше турбує злочинність серед неповнолітніх. Ми й досі чомусь обминаємо молодь. Адже це — наше майбутнє. Якщо так і далі триватиме, то всі наші високі помисли залишаться фікцією. Тут справді конче необхідна загальна культура, виховання в дусі поваги до батьків, традицій, закону, релігії. У нас цього не було. Та й досі нема державної структури, яка б серйозно займалася молоддю, за винятком хіба що Комісії Верховної Ради у справах молоді, яка тільки-но створена. Ми тільки тоді беремося усім миром — спецформуваннями, благодійницькими, спортивними й іншими товариствами — за молодь, коли становище стає надто загрозливим. Приклад: Казань, Люберці під Москвою, наш Кривий Ріг, в якому за минулий рік вчинено 6 убивств із 10, які є на «рахунку» неповнолітніх Дніпропетровської області. Молодь — це проблема всіх великих міст.

— А як сьогодні в правоохоронних органах з принципом «Мета виправдовує засоби»? Використовують, наприклад, провокації для розкриття злочинів?

— Сьогодні працівники правоохоронних органів навіть не працюють, а «вкалують» вдень і вночі. Особливо професіонали високого класу. Я міг би назвати по республіці таких чоловік з чотириста. Я навіть присвоював би їм не клас — перший, другий, третій, а звання «професіонал».

А щодо провокацій, то я був і є категорично проти них. Злочинець має сидіти у в'язниці, але «посадити» його туди треба законними методами. До провокацій вдаються через непрофесіоналізм. Злочинець завжди помиляється, але брати його треба професіонально і вже потім довести всі попередні злочини. А спровокувати можна будь-що. Згадайте сумнозвісну «Вітебську справу», коли за грати потрапили невинні люди. На жаль, і сьогодні не можна стверджувати, що метод провокацій назавжди стертий із свідомості правоохоронних органів. І це великий шматок роботи, особливо для керівників.

— А ви ображалися коли-небудь на несправедливі, брутальні прізвиська, якими люди щедро «нагороджують» сьогодні міліцію, інші правоохоронні органи?

— Образи пішли не від чесних людей, тому ображатися не варто. Це теж від безкультур'я нашого. Я — не дівчинка, щоб ображатися, але інколи буває сумно від того, що люди не розуміють, яка складна робота у міліціонерів. Люди нічого не знають про нашу роботу, у них не виховувалася повага до міліції, яка тільки на словах називалася «народною».

Згадайте жовтневі події минулого року, голодування студентів, прорив ланцюга біля Верховної Ради, коли старший лейтенант на руках виніс дівчину, яку могли просто затоптати. Скільки тоді бруду вилилося на голову міліціонерів, але вони вистояли, не допустили кровопролиття. Вони варті найвищих слів подяки.

— А ви вірите, що злочинність усе-таки буде переможена? Прогноз професіонала.

— Можна сказати і «так» і «ні», а потім чекати, що вийде. 1991 рік буде важким для нас, бо не можна розривати рівень злочинності і соціально-політичну обстановку в суспільстві.

Однак у нас є реальні можливості знизити рівень злочинності. Ми можемо позбутися багатьох злочинів, якщо не зростатиме соціально-політична напруженість. Це в першу чергу побутова злочинність, яка дає нам понад 50 відсотків убивств з побутових причин, більш як 1000 на рік. Можемо ми знизити і майнову злочинність. Але спільно мають попрацювати всі відомства. За республіканською програмою боротьби із злочинністю, нею мають займатися 39 міністерств і відомств. Однак у нас сила-силенна питань по профілактиці злочинів, ліквідації умов, що сприяють вчиненню злочинів.

Але й це дріб'язок. Нам треба серйозно переробляти систему перевиховання людей, які вчинили злоч… но-трудові уст… вують, «викид… міногене попо… лоніях набуло… свіду.

Я виступав… зміну всього к… ва.

— У чому…

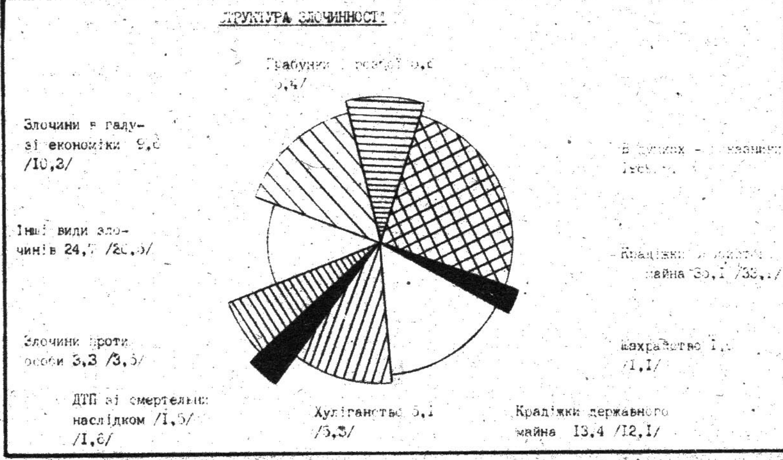
—У декрим… статей Крим… переведенні… них злочинів… Є такі статті,… злочини пере… в сформовано… величезна п… допущено в 19… ло прийнято С… ного кодексу… «накрутилася»… тей, які дозво… вопорушників… тоді як їх ці… б перевиховат… ми засобами.

— це головн… комісії сьог… цього й практ… датковим тяга… ці дріб'язкові… бі: людина вкр… дитячу коляс… давати 2—3 р… ревиховається… на волі це ціл… порушник спл… працює. І, які… міє гуманніст… себе, то буде… й дітям зака… із законом. Д… тим, що має… всю його силу… вує людей гум… ленням.

Цьому вчит… міліції, і про… і парламенту.… відчувати нас… тенденції роз… думки. Репре… доводять.

Він бесіду… респондент… ни»
Волод…

Олександ…

Особи… катего…

Службо…

Колгосп…

Ті, - хт… цює і…

ГОЛОС України

Ярослав КОНДРАТЬЄВ:

«РЕПРЕСІЇ ДО ДОБРА НЕ ДОВОДЯТЬ...»

…бути, не знай… …ку б не тур… …зростання …іті-реиіт, усі …йно …дить …тері… за …за здоров'я, …наших друзів, …номічних, со… …них, мікнаціо… …за останні ро… …одна. її до… …рактеризували …терор». Що …чать і статис… …терства внут… …за 1990 рік, …нижче. Бу… …ому домі чи …злочинного …доморощеної …На це майже …итання я по… …Ярослава …ову …ії …питань проф… …ьби з органі… …ією.

…на ваш… дум… …е явище чи …«гріхи»?

…оголошувала… …ком минуло… …ми вже знає… …життя не… …Злочинність …вище, тяжка …пільства. На… …й сьогодні …усвідомлю… …вого замов… …проблеми. І …тому ми її …тільки кон… …ми ще не ба… …до кінця ка… …ваємо… …ності, вто… …економічна …исципліни на …неповага до …ку з цим… …ті. Таке сус… …або до пов… …до серйозних …ьмують його …спостерігаємо …Але давайте …е таке, чим …Визначається …аяв до між… …за якими й …І от що …вернень гро… …ненабагато, …вали їх, чит… …ання насиль… …злочинів, …и, її здоро… …проти май… …так і особис… …крадіжок, …имптоматично. …ального куль… …ктування за… …цінностями, …уховність — …грунт для …лізували цей …м мене най… …чинність се… …Ми й досі …молодь. Ад…

же це — наше майбутнє. Якщо так і далі триватиме, то всі наші високі помисли залишаться фікцією. Тут справді конче необхідна загальна культура, виховання в дусі поваги до батьків, традицій, закону, релігії. У нас цього не було. Та й досі нема державної структури, яка б серйозно займалася молоддю, за винятком хіба що Комісії Верховної Ради у справах молоді, яка тільки-но створена. Ми тільки тоді беремося усім миром — спецформуваннями, благодійницькими, спортивними й іншими товариствами — за молодь, коли становище стає надто загрозливим. Приклад: Казань, Люберці під Москвою, наш Кривий Ріг, в якому за минулий рік вчинено 6 убивств із 10, які є на «рахунку» неповнолітніх Дніпропетровської області. Молодь — це проблема всіх великих міст.

— А як сьогодні в правоохоронних органах з принципом «Мета виправдовує засоби»? Використовують, наприклад, провокації для розкриття злочинів?

— Сьогодні працівники правоохоронних органів навіть не працюють, а «вкалують» вдень і вночі. Особливо професіонали високого класу. Я міг би назвати по республіці таких чоловік з чотириста. Я навіть присвоював би їм не клас — перший, другий, третій, а звання «професіонал».

А щодо провокацій, то я був і є категорично проти них. Злочинець має сидіти у в'язниці, але «посадити» його туди треба законними методами. До провокацій вдаються через непрофесіоналізм. Злочинець завжди помиляється, але брати його треба професіонально і вже потім довести всі попередні злочини. А спровокувати можна будь-що. Згадайте сумновідому «Вітебську справу», коли за грати потрапили невинні люди. На жаль, і сьогодні не можна стверджувати, що метод провокацій назавжди стертий із свідомості правоохоронних органів. І це великий шматок роботи, особливо для керівників.

— А ви ображалися коли-небудь на несправедливі, брутальні прізвиська, якими люди щедро «нагороджують» сьогодні міліцію, інші правоохоронні органи?

— Образи пішли не від чесних людей, тому ображатися не варто. Це теж від безкультур'я нашого. Я — не дівчинка, щоб ображатися, але інколи буває сумно від того, що люди не розуміють, яка складна робота у міліціонерів. Люди нічого не знають про нашу роботу, у них не виховувалася повага до міліції, яка тільки на словах називалася «народною».

Згадайте жовтневі події минулого року, голодування студентів, прорив ланцюга біля Верховної Ради, коли старший лейтенант на руках виніс дівчину, яку могли просто затоптати. Скільки тоді бруду вилилося на голову міліціонерів, але вони вистояли, не допустили кровопролиття. Вони варті найвищих слів подяки.

— А ви вірите, що злочинність усе-таки буде переможена? Прогноз професіонала.

— Можна сказати і «так» і «ні», а потім чекати, що вийде. 1991 рік буде важким для нас, бо не можна розривати рівень злочинності і соціально-політичну обстановку в суспільстві.

Однак у нас є реальні можливості знизити рівень злочинності. Ми можемо позбутися багатьох злочинів, якщо не зростатиме соціально-політична напруженість. Це в першу чергу побутова злочинність, яка дає нам понад 50 відсотків убивств з побутових причин, більш як 1000 на рік. Можемо ми знизити і майнову злочинність. Але спільно мають попрацювати всі відомства. За республіканською програмою боротьби із злочинністю, нею мають займатися 39 міністерств і відомств. Однак у нас сила-силенна питань по профілактиці злочинів, ліквідації умов, що сприяють вчиненню злочинів.

Але й це дріб'язок. Нам треба серйозно переробляти систему перевиховання людей, які вчинили злочини. Наші виправно-трудові установи не спрацьовують, «викидають» у світ криміногенне поповнення, яке в колоніях набуло професійного досвіду.

Я виступав і виступатиму за зміну всього кримінального права.

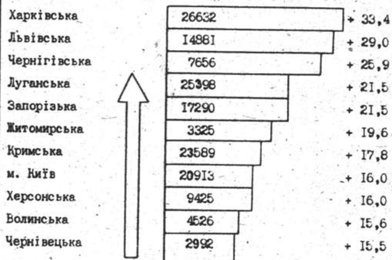
— У чому вона полягає?

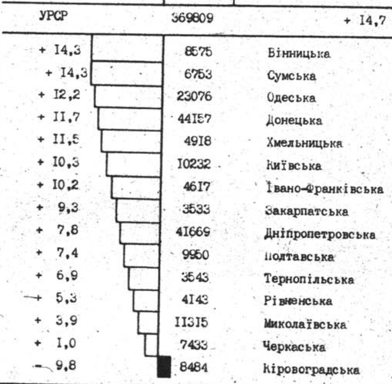
—У декриміналізації окремих статей Кримінального кодексу, переведенні деяких кримінальних злочинів в адміністративні. Є такі статті, що за дріб'язкові злочини перетворюють людину в сформованого злочинця. Це величезна помилка, яку було допущено в 1961 році, коли було прийнято Основи Кримінального кодексу СРСР. Згодом «накрутилася» ціла низка статей, які дозволяють безліч правопорушників загнати за грати, тоді як їх цілком можна було б перевиховати адміністративними засобами. «Розчистити» КК — це головне завдання нашої комісії сьогодні. Вимагають цього й практики, на яких додатковим тягарем лягають усі ці дріб'язкові справи. Уявіть собі: людина вкрала велосипед або дитячу коляску. Ну навіщо їй давати 2—3 роки? Він що, перевиховається у в'язниці? А на волі це цілком можливо. Хай порушник сплатить штраф, відпрацює. І якщо людина зрозуміє гуманність суспільства до себе, то буде вдячна йому, ще й дітям закаже не сперечатися із законом. Держава сильна не тим, що має закон і застосовує всю його силу, а тим, що виховує людей гуманним до них ставленням.

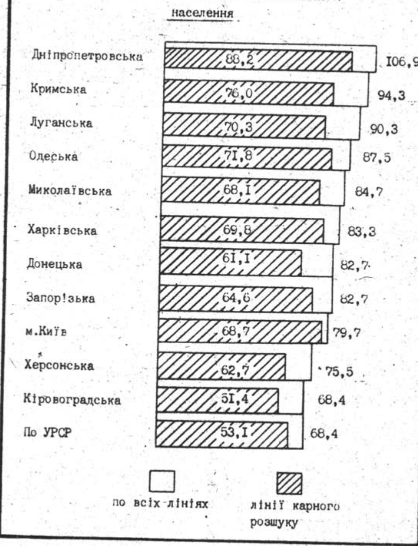
Цьому вчитися треба всім: і міліції, і прокуратурі, і судам, і парламенту. Важливо чітко відчувати настрій суспільства, тенденції розвитку громадської думки. Репресії до добра не доводять.

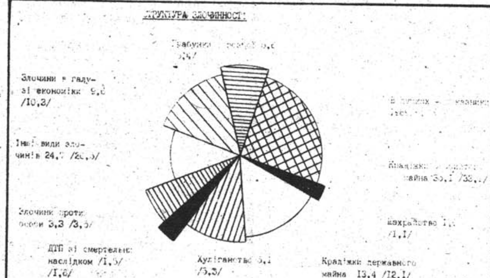
Вів бесіду спеціальний кореспондент «Голосу України» Володимир СКАЧКО.

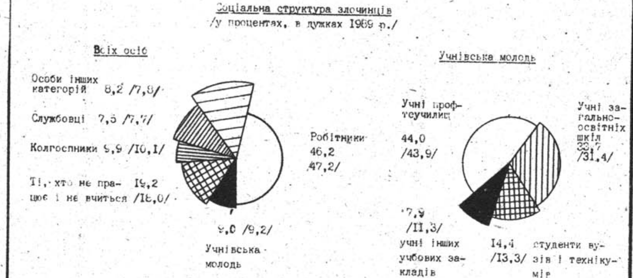
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

КОНФЕРЕНЦІЯ БРАТСТВА

З життя церков

У Києві відбулась друга конференція Всеукраїнського братства святого апостола Андрія Первозванного.

293 делегати з 17 областей республіки, які репрезентували парафії Української автокефальної православної церкви, обговорили проблеми міжконфесійних відносин, визначили подальші напрямки діяльності братства.

Братчики закликали всіх християн України припинити чвари, об'єднавшись на ниві служіння Богові та Україні.

Тривожною ознакою псевдорелігії було названо сеанси численних екстрасенсів та чаклунів, лекції «знавців» Святого Письма, вчорашніх проповідників атеїзму.

Запрошені на конференцію братства народні депутати УРСР Павло Мовчан та Олесь Шевченко у своїх виступах говорили про страшну руїну нашої духовності, мови, культури, про священний обов'язок кожного українця віддати всі сили великій справі національного відродження.

Юрій ГОРБАНЬ,
кореспондент Укрінформу.

ФУТБОЛІСТ-МІСІОНЕР

Милосердя

Колишній гравець юнацького складу київського «Динамо» Віктор Браницький живе нині на берегах Великих американських озер у штаті Мічіган.

Він став першим українцем, якому за часів брежнєвізму дозволили емігрувати до США. Там прочитав Біблію, відчув потребу покаяння. Згодом став благовісником Христового вчення в Євангельському центрі відомого проповідника Джона Геста в Мінеаполісі.

Всі роки, що прожив на чужині, не давала йому спокою думка: чи справжній він християнин, якщо, напившись з криниці істини, не прагне відвезти цю живу воду на рідну Україну. Центр Джона Геста з ініціативи Віктора звернувся до християн Америки з проханням зібрати кошти для місіонерської подорожі на Україну.

Торік вперше американські християни приїхали до Києва. На концертах духовної музики їх вразила жага людей до Христової віри. Вирішили приїхати ще раз.

Нинішній візит до Києва Браницького — підготовчий. У травні цього року представницька делегація зі США, у складі якої будуть Джон Гест та астронавт Чарльз Дюк, привезе до столиці України 120 тисяч примірників Нового Завіту, релігійні брошури, часописи, буклети.

Акція милосердя євангельських християн Америки — це не лише проповіді та благодійницькі концерти, а й конкретна матеріальна допомога дитячим лікарням, інтернатам, дитбудинкам. Уже готовий до відправки контейнер з ліками, медичним інструментом, одягом і взуттям.

Валентин ЛАБУНСЬКИЙ,
оглядач «Голосу України».
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

ЄВАНГЕЛІЯ ВІД ХОМИ

ВЧЕННЯ ІСУСА ХРИСТА ЖИВЕ І ЖИВОТВОРНЕ, ВОНО НЕ ВІДАЄ СМЕРТІ, КОТРОЮ ПОЗНАЧЕНІ БУДЬ-ЯКІ ІДЕЇ СВІТУ. БО ВСІ ВОНИ — УТОПІЯ, ПРОДУКТ НАЙЧАСТІШЕ ІЛЮЗОРНОГО МИСЛЕННЯ. ЩОБ ПІЗНАТИ ВИСОКУ НАУКУ ХРИСТА, СИНА БОЖОГО, ЗАМАЛО ПЕРЕЧИТАТИ ЄВАНГЕЛІЮ ВІД ХОМИ. ТРЕБА, ПРОЧИТАВШИ, ВІДЧУТИ ПОТРЕБУ ЗАПИТАТИ СЕБЕ: «ХТО Я? ДЛЯ ЧОГО ПРИЙШОВ У ЦЕЙ СВІТ? КУДИ ПРЯМУЮ?»

35. Ісус сказав:
— Там, де три Боги, там Боги. Там, де два, або ж один, Я з ним.

36. Ісус сказав:
— Нема пророка, визнаного в своєму селищі. Не лікує лікар тих, котрі знають його.

37. Ісус сказав:
— Місто, споруджене на високій горі, укріплене, не може впасти, і воно не може бути утаємниченим.

38. Ісус сказав:
— Те, що ти почуєш своїм вухом, повідуй це другому вухові. Бо ніхто не запалює світильника і не ставить його під посудину і ніхто не ставить його в потайне місце, але ставить його на підставку для світильника, щоби всі, хто входить і виходить, бачили його світло.

39. Ісус сказав:
— Якщо сліпий веде сліпого, обидва падають до ями.

40. Ісус сказав:
— Неможливо, щоби хтось зайшов у дім сильного і взяв його силою, якщо він не зв'яже йому руки. Тоді лише він пограбує його дім.

41. Ісус сказав:
— Не турбуйтеся з ранку до вечора і з вечора до ранку тим, що ви зодягнете на себе.

42. Учні його сказали:
— Котрого дня Ти з'явишся нам і в який день ми побачимо Тебе?
Ісус сказав:
— Коли ви оголитеся і не засоромитеся і візьмете ваш одяг, покладете його біля ваших ніг, мовби малі діти розтопчіть його, тоді ви побачите сина Того, хто вічно живий, і ви не будете боятися.

43. Ісус сказав:
— Не водночас ви прагли чути ці слова, котрі Я вам говорю, і у вас немає другого, від кого ви можете чути їх. Набіжать дні — ви будете шукати Мене і не знайдете.

44. Ісус сказав:
— Фарисеї і книжники взяли ключі від знань. Вони сховали їх і не ввійшли і не дозволили тим, котрі прагнуть увійти. Ви ж будьте мудрі, як змії, і чисті, як голуби.

45. Ісус сказав:
— Виноградна лоза була посаджена без Отця, і вона не укріпилась. Її викорчують, і вона загине.

(Продовження. Початок в № № 21, 30).

46. Ісус сказав:
— Той, хто має в своїй руці, — йому дадуть; і той, у кого нема, то найменше, що має, — у нього заберуть.

47. Ісус сказав:
— Будьте перехожими.

48. Учні його сказали йому:
— Хто Ти, котрий говориш нам це?
Ісус сказав їм:
— З того, що Я вам оповідаю, ви не впізнаєте, хто Я? Але ви стали, як юдеї, бо вони люблять дерево і ненавидять плід його, вони люблять плід і не люблять дерево.

49. Ісус сказав їм:
— Той, хто виповів хулу на Отця, — йому простимо. Але той, хто виповість хулу на Духа Святого, не знатиме прощення ні на землі, ні на небі.

50. Ісус сказав:
— Не збирають винограду з терня і не жнуть смоквин із верблюдячої колючки. Вона не дасть плоду. Добрий чоловік виносить добре із своєї скарбниці. Недобрий чоловік виносить лихе із своєї скарбниці, бо від наміру серця він виносить негідне.

51. Ісус сказав:
— Від Адама до Івана Хрестителя із народжених жінками немає вище Івана Хрестителя. Але Я сказав: Той із вас, хто стане малим, пізнає Царство і буде більшим од Івана.

52. Ісус сказав:
— Неможливо чоловікові сісти на двох коней, натягнути два луки, і неможливо рабові слугувати двом панам: якщо він буде шанувати одного, з другим буде брутальним. Жоден чоловік, котрий п'є старе вино, водночас не прагне випити вино молоде. І не наливають молоде вино в старі бурдюки, щоби вони не порвалися, і не наливають старе вино в нові бурдюки, щоб не зіпсували його. Не пришивають стару латку до нового одягу, бо пірветься вона.

53. Ісус сказав:
— Якщо двоє в мирі один з одним в одному домі, вони кажуть горі: «Перемістися!». І вона переміститься.

54. Ісус сказав:
— Якщо вам говорять: «Звідки ви з'явилися»? Скажіть їм: «Ми прийшли від світу, від місця, де світло зродилося саме від себе». Якщо вам говорять: «Хто ви»? Скажіть: «Ми Його діти, і ми обрані Батька живого». Якщо вас запитають: «Який знак у вашого Батька, котрий у вас»? Скажіть їм: «Це рух і спокій».

55. Ісус сказав:
— Блаженні єдині і вибрані, бо знайдете Царство, бо ви від нього і ви знову туди повернетеся.

56. Учні Його сказали Йому:
— В який день настане спокій тих, котрі мертві? І в котрий день Новий Світ приходить? Він сказав їм: «Той спокій, котрого ви чекаєте, прийшов, але ви не впізнали Його».

57. Учні Його сказали Йому:
— Двадцять чотири пророки висловилися в Ізраїлі, і всі вони сказали про Тебе. Він сказав їм: «Ви залишили Того, Хто перед вами живий, і ви сказали про тих, хто мертвий».

58. Учні Його сказали Йому:
— Обрізання корисне, а чи ні? Він сказав їм: «Якби воно було корисним, їх Батько започав би їх в їхніх матерях обрізаними. Але істинне обрізання в Дусі виявило найповнішу користь.

59. Ісус сказав:
— Блаженні бідні, бо ваше — Царство Небесне.

60. Ісус сказав:
— Той, хто зненавидів свого батька і свою матір, не може бути моїм учнем, і той, хто зненавидів своїх братів і сестер і не поніс свого хреста, як Я, не стане достойним Мене.

61. Той, хто пізнав світ, знайшов трупа, і той, хто знайшов трупа — світ не достойний Його.

(Далі буде).

Переклав Олександр ГИЖА,
письменник.

ГОТУЙ ВОЗА ВЗИМКУ

За гонами днів березневі рясні капання, а в команди знавців рибророзведення Сумської обласної ради Українського товариства мисливців і рибалок у розпалі весняні турботи. Під керівництвом старшого іхтіолога Олександра Середенка повним ходом готують до дії свій щойно відроджений риборозплідник під селом Кровним Сумського району.

Господарство там чималеньке, десь понад 18 гектарів ставків. З них 5,4 гектара тільки нерестилищ.

Планується вже першого року віднерестити маточники коропа і мати до 500 тисяч малька. Далі — розширення розплідника, щоб давати до мільйона штук зарибка.

Сьогодні під Кровним кипить робота. Споруджують огорожу біля водойм, зводять підсобні приміщення, підводять електромережу.

Одне слово, незабаром сумські рибалки матимуть значний урожай. Хай же сріблиться рибою плесо!

Григорій ІВАНЧИК.

ЕКСПЕРТИ УДАЧ

Чи уміємо ми, мисливці, визначати цінність трофеїв?

Дуже й дуже приблизно, на око. А між тим це — наука, і справжній мисливець, а надто мисливствознавець чи єгер мають нею опанувати, бути спеціалістом цієї справи. Тільки за таких умов усяке полювання стає своєрідним мистецтвом, дає естетичне задоволення.

Щоб заповнити прогалину в обізнаності щодо експертизи трофеїв для спеціалістів Українського товариства мисливців і рибалок Львівський лісотехнічний інститут організував короткотермінові курси експертів по трофеях. Для читання лекцій були запрошені спеціалісти із Угорщини та українські експерти республіканської категорії.

Особливим успіхом користувалися у слухачів лекції професора Шопронського лісового університету, експерта міжнародної категорії Томаса Кьогаумі, доцента цього ж закладу Андраша Нашліка та експерта республіканської категорії із об'єднання «Львівліс» Любомира Серкеза.

Групі слухачів вручено посвідчення експертів по трофеях.

Тарас ПИЛИПЕНКО.

ПЕРЕДЧАСНА... ВЕСНА

Старанно заготовляли торік корми для підгодівлі дикої фауни мисливці та рибалки Горохівського району на Волині, де районну організацію УТМР очолює Микола Корнейко. Особливо дбали про значний запас зерновідходів, адже в угіддя випустили кілька сот фазанів.

— Вистачить - перевистачить,— зауважив дехто. А от голова місцевої первинної організації Василь Величко разом зі своїми побратимами (а їх аж 65 чоловік) розміркував інакше:

— Хай буде кількарічний запас, про всяк випадок.

А випадок, як кажуть, не забарився. Уже в першій декаді лютого, мабуть налякані війною в Перській затоці, на Мар'янівське водосховище, куди скидає термальні води місцевий цукрозавод, та на проталини на річці Стир прилетіла перната дичина.

Свої стомлені крила опустили тут після вирію кілька сот диких гусей та качок, до сотні лебедів, лелеки.

В. Величко заходився разом із юними натуралістами з Берестячківської середньої школи рятувати пернатих друзів. Поробили на берегах кормові майданчики й щоденно підгодовують птаство. Як і належить справжнім природолюбам. До настання тепла.

Ігор ЛОБАНЬ.

ЛЮТИЙ

Гострий лютий — весна не за горами.

У лютому багато снігу — буде добрий урожай хліба.

Ворони у повітрі кружляють і кричать — на снігопад, а сидять на нижніх гілках дерев — чекай відлиги.

Зібрав Т. ЛЕХМАН.

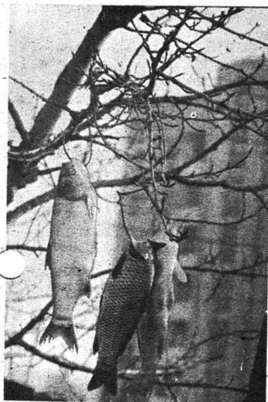
Фото Ореста ЛИЖЕЧКА.

ВУЗЛИКИ НА ПАМ'ЯТЬ

- Перш ніж стріляти, треба рушницю знати.
- Мисливцю, твердо знай: свою рушницю іншим не давай.
- Живи з природою в ладу, не потрапиш у біду.
- У доброго мисливця і палиця — зброя.
- Ліс наче море: хто його не знає, тому горе.
- Хто береже природу, той милий народу.
- Синиця — невелика птиця, але кілька синиць сад збереже.
- Сліди у полі, наче книга на столі.

Плесо

ОТО РИБИНА!

Риболовля. Тихе, чарівне і захоплююче полювання.

Така деталь: щорічно в республіці відбувається понад 2200 рибальських змагань різного рангу (республіканські, обласні, районні). На них визначилися лідери великого улову. До таких належать кандидати у майстри спорту Олександр Феклушин (Донецьк), Олександр Похітон (Черкаси), Станіслав Діденко (Запоріжжя) та інші.

Останні кілька зим рибалкам не везло з льодом. То яке ж із останніх змагань запам'яталось?

Ну, звичайно ж республіканська риболовля на льоду водоймища Диківське (Кіровоградщина). Там на рибальське щастя клюнули окунь, судак, лящ, підлящик. Чимало спортсменів піймало тоді по 73—75 рибин за три години лову. А спортсмен Олексій Бойко навудив аж 111 рибин вагою понад 6 кілограмів.

Пощастило і Наталці Феклушиній, Костянтину Мельникову та Валерію Гурину. На їхні гачки потрапили судаки вагою до 2 кілограмів. Рекордсменом же став Станіслав Діденко. «Замовивши» свою вудку, він витягнув ляща вагою 2 кілограми 600 грамів...

А взагалі, чи можна піймати рибину, яку б не зміг показати власноруч рибалка?

Можна!

На волинському (нині заповідному) озері Світязь піймали сома вагою 75 кілограмів, довжиною понад 2 метри.

Іван ХЛІБОПЕК.

Фото Богдана ПРИИМАКА.

До столу

ЗАЄЦЬ, ТУШКОВАНИЙ У СМЕТАНІ

Задні ніжки та спинку зайця, витримані в маринаді, нашпигувати свиним салом, посипати сіллю та перцем, змастити сметаною та обсмажити в духовці до напівготовності. Потім порубати на порційні шматки, покласти в посуд та залити бульйоном, звареним із м'ясних кісток, додати сметани, м'ясного соку, отриманого при обсмаженні, і тушкувати. З готового м'яса злити бульйон із сметаною в інший посуд, додати до нього підсмажене борошно, прокип'ятити, процідити, залити цим соусом та зберігати до подачі на марміті (будь-який посуд, у який налито гарячу воду). Подавати зайця з підсмаженою картоплею, тушкованим буряком, відвареною квасолею.

Склад однієї порції:

Заєць 110 г, маринад 75 г, шпиг 20 г, сметани 40 г, бульйон 75 г, борошно 5 г, сало свине для смаження 5 г, сіль, перець).

МАРИНАД

Взяти 1 літр 2-3-процентного оцту, туди покласти дрібно нашинковані овочі (цибулю ріпчасту 50 г, моркву 25 г, кореню петрушки 25 г, селери 25 г), перець-горошок 1 г, лавровий лист 0,1 г, цукор 20 г, сіль 20 г.

Усе це прокип'ятити протягом 10—15 хвилин на слабкому вогні, після чого остудити (використовувати лише холодним).

Такий маринад набагато покращить смак не лише зайчатини, а й м'ясо ведмедя, оленя, лося, дикої кози, кабана. Після маринування м'ясо піддають тепловій обробці.

У залежності від розмірів шматків м'яса їх маринують від 1 до 4 днів. Заливають охолодженим маринадом, слідкуючи за тим, щоб прянощі розподілялись рівномірно. В процесі маринування м'ясо необхідно кілька разів перевернути.

СТО РОКІВ ТОМУ

...собаки в Лондоні мали повне право поздоровити один одного з новим роком, з новим щастям. Дійсно, 1 січня їм було дозволено ходити вулицями англійської столиці без намордників. Для них стало обов'язковим носити лише нашийник з іменем та адресою господаря. Адже саме він відповідає за всі біди, які може спричинити його чотириногий друг.

«Приволжский вестник охоты» 1890—1891 р., № 27.

ОБЛОГА НА ВОВКІВ

Мисливськими стежками

Вовк. Розумний, хитрий і плодовитий хижак наших лісів. Значних збитків завдає він мисливському господарству. Особливо багато гине від вовків лосів, козуль, оленів, кабанів.

За зиму зграя нищить до п'ятдесяти лосів. Ось таку данину платять хитрому хижакові там, де забувають про необхідність постійної боротьби з ним.

Понад 19 років трудиться старшим єгерем у Малоосницькому мисливському господарстві (Маневецький район на Волині) Сергій Шилін. Усі методи знищення сіроманців відомі досвідченому знавцю мисливських справ: і на приманку, і на вабу, і в лігвах. Та найнадійнішою завжди була, звичайно, облога з прапорцями. Найчастіше останній вид полювання вовчатники практикують узимку, по першій пороші.

Але й тут мисливців не вряди-годи підстерігали невдачі. Які? Та, як кажуть, саморобні. Полюють, скажімо, волиняни на своїй території, у своїх угіддях. Обложили вовчу зграю. А вона схитрувала й вислизнула поруч у мидські ліси — вже в Рівненську область. Переслідувати — зась (бо «за кордоном» угіддя ж «Лісгоспзагу»). Та більше того —

Доводилося розвести руками — та й по всьому.

Не рік, не два отак тривало. На догоду відомчим інтересам, на шкоду природі.

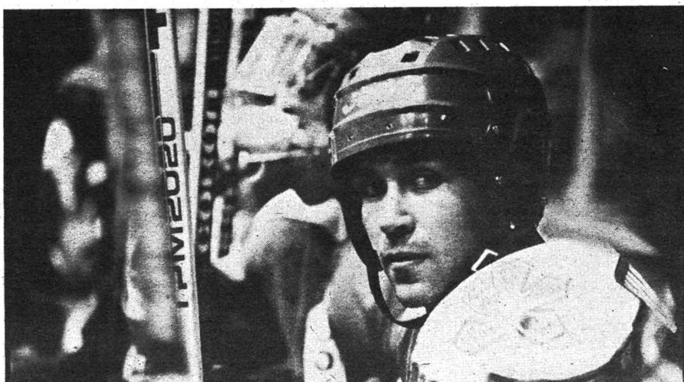
— Непорядок, — вирішив Сергій Шилін, і з єгерською настирливістю почав переконувати і сусідів-рівенчан із рідного товариства, і лісгоспзагівців: необхідно об'єднати зусилля проти підступних ворогів мисливської фауни.

Директор сусіднього Костопільського «Лісгоспзагу» Сергій Павловський охоче пристав на мудру пропозицію малоосницького єгеря. Створили об'єднану бригаду мисливців-вовчатників. Облоги тепер завжди результативні. Тільки по першій лютневій пороші бригада вполювала відразу чотирьох хижаків.

Досвід С. Шиліна набуває поширення й на інших «відомчих кордонах». Результат? Скажімо, лише волиняни знищили за сезон 52 вовки.

Слушно підмічено: природа — наш спільний дім, і захищати його треба спільно.

Іван ШАПОВАЛ.

Заслужений майстер спорту, капітан київського «Сокола» Валерій Ширяєв нещодавно у складі збірної СРСР став переможцем турніру «Кубок «Глобен», що проходив у Стокгольмі. Київський хокеїст — кандидат до радянської команди, яка в квітні стартуватиме в черговому чемпіонаті світу. Адреса цих змагань — Фінляндія.

Фото Миколи БОЧКА.

ПОГОДА

20, 21 лютого погоду на Україні обумовить область підвищеного тиску. Опадів не передбачається. Вночі та вранці місцями туман. На дорогах ожеледиця. Вітер переважатиме західний, 3—10 метрів на секунду. Температура вдень від 3 морозу до 3 тепла, на крайньому півдні республіки 4—9 тепла, вночі 6—11 морозу, в Карпатах вдень 3—8, вночі 15—20 градусів морозу.

По Києву та області сьогодні вдень без опадів. На дорогах ожеледиця. Вітер західний, помірний. Температура близько 0.

Сьогодні, 20 лютого, сонце зійшло о 8 годині 01 хвилині. Зайде о 18 годині 23 хвилині. Тривалість дня 10 годин 22 хвилини.

КАЛЕНДАР ІГОР ЧЕМПІОНАТУ СРСР

Футбол

Перше коло

КУБОК СРСР 1990—1991 рр. 1 березня. 1/8 фіналу. «Шинник» — «Локомотив» (Москва). 1/4 фіналу. «Спартак» (Москва) — «Торпедо» (Москва). 3. «Арарат» — «Чорноморець». 5. ЦСКА — «Динамо» (Мінськ). 1/8 фіналу. «Локомотив» (Москва) — «Шинник».

КУБКИ УЄФА—1/4 ФІНАЛУ. 6 березня. «Спартак» (Москва) — «Реал» (Мадрід), «Динамо» (Київ) — «Барселона» (Іспанія), «Брондбю» (Данія) — «Торпедо» (Москва).

І тур. 10 березня. ЦСКА — «Металіст», «Спартак» (Владикавказ) — «Локомотив», «Арарат» — «Динамо» Мн, «Памір» — «Дніпро», «Пахтакор»—«Чорноморець». 11. «Металург» — «Спартак» (Москва), «Динамо» (Москва) — «Шахтар», «Динамо» (Київ) — «Торпедо». 2 тур. 15. «Арарат» — «Локомотив», «Торпедо» — «Спартак» М, «Динамо» К — «Шахтар». 16. «Металург» — «Металіст», «Спартак» В — «Динамо» Мн, «Динамо» М—ЦСКА, «Памір»—«Чорноморець», «Пахтакор» — «Дніпро». 19. «Шахтар» — «Арарат» (матч 8-го туру).

КУБКИ УЄФА—1/4 ФІНАЛУ. 20. Матчі-відповіді. «Реал» — «Спартак», «Барселона» — «Динамо» К, «Торпедо» — «Брондбю».

3 тур. 23. «Чорноморець» — «Динамо» М, «Дніпро» — «Металург», «Локомотив» — ЦСКА, «Металіст» — «Арарат», «Шахтар» — «Пахтакор». 24. «Спартак» М — «Памір», «Динамо» Мн — «Динамо» К, «Тодпедо»—«Спартак» В.

ТОВАРИСЬКИЙ МАТЧ олімпійських збірних. 26. Німеччина — СРСР.

Товариський матч перших збірних. 27. Німеччина—СРСР.

4 тур. 29. «Локомотив» — «Металург». 30. «Шахтар» — «Памір», «Торпедо» — «Арарат», «Металіст» — «Спартак» В. 31. «Спартак» М — «Пахтакор», «Чорноморець» — «Динамо» К, «Дніпро» — «Динамо» М, «Динамо» Мн — ЦСКА.

КУБОК СРСР 1990—1991 рр. 1/4 фіналу. 2 квітня. Переможець пари «Шинник» — «Локомотив» (Москва) — «Уралмаш» (Свердловськ).

5 тур. 4. «Металург» — «Динамо» Мн, «Динамо» М — «Металіст». 5. ЦСКА — «Дніпро», «Спартак» В — «Шахтар», «Арарат» — «Чорноморець», «Динамо» К — «Спартак» М, «Памір» — «Локомотив», «Пахтакор» — «Торпедо». 6 тур. 8. «Динамо» М — «Динамо» Мн. 9. ЦСКА — «Чорноморець», «Металург» — «Шахтар», «Спартак» В — «Спартак» М, «Арарат» — «Дніпро», «Динамо» К — «Металіст», «Памір» — «Торпедо», «Пахтакор» — «Локомотив».

КУБКИ УЄФА — МАТЧІ 1/2 ФІНАЛУ. 10.

ВІДБІРНИЙ МАТЧ ЧЕМПІОНАТУ ЄВРОПИ 17. Угорщина — СРСР.

ВІДБІРНИЙ МАТЧ ОЛІМПІАДИ-92. 18. Угорщина — СРСР.

7 тур. 20. «Спартак» М — «Арарат», «Дніпро» — «Динамо» К, «Торпедо» — «Металург». 21. «Шахтар» — ЦСКА, «Чорноморець» — «Спартак» В, «Локомотив» — «Динамо» М. «Динамо» Мн — «Памір», «Металіст» — «Пахтакор». 25. «Шахтар» — «Чорноморець» (матч 10-го туру).

КУБКИ УЄФА 1/2 ФІНАЛУ Матчі-відповіді 24.

8 тур. 27. «Спартак» М — ЦСКА, «Дніпро» — «Спартак» В, «Динамо» Мн — «Пахтакор», «Металіст» — «Памір». 28. «Чорноморець» — «Металург», «Локомотив» — «Динамо» К, «Торпедо» — «Динамо» М. 9 тур. 2 травня. «Спартак» В — «Металург», «Шахтар» — «Спартак» М, «Чорноморець»—«Дніпро», «Локомотив» — «Торпедо», «Динамо» Мн — «Металіст», «Динамо» М — «Пахтакор», «Памір» — «Динамо» К. 3. ЦСКА — «Арарат». 10 тур. 6. «Арарат» — «Спартак» В, «Спартак» М — «Дніпро», «Динамо» К — «Динамо» М, «Пахтакор» — «Памір», «Металіст» — «Локомотив». 7. «Металург» — ЦСКА, «Торпедо» — «Динамо» Мн.

ФІНАЛЬНІ МАТЧІ КУБКА УЄФА. 8—22.

КУБОК СРСР 1990—1991 рр.— 1/2 фіналу. 10—11.

11 тур. 13. «Локомотив» — «Динамо» Мн, «Металіст» — «Торпедо», «Памір» — «Динамо» М, «Пахтакор» — «Динамо» К. 14. ЦСКА — «Спартак» В, «Металург» — «Арарат», «Чорноморець» — «Спартак» М.

КУБОК КУБКІВ. ФІНАЛ. 15.

12 тур. 17. «Дніпро» — «Торпедо». 18. «Спартак» М — «Локомотив», «Шахтар» — «Динамо» Мн, «Чорноморець» — «Металіст», «Динамо» М — «Арарат», «Динамо» К—«Металург», «Памір» — ЦСКА, «Пахтакор» — «Спартак» В.

ТОВАРИСЬКИЙ МАТЧ перших збірних. Англія — СРСР. 21.

ВІДБІРНИЙ МАТЧ ЧЕМПІОНАТУ ЄВРОПИ. СРСР—Кіпр. 29.

КУБОК ЧЕМПІОНІВ — ФІНАЛ. 29.

13 тур. 31. «Локомотив» — «Шахтар». 1 червня. «Торпедо» — «Чорноморець», «Металіст» — «Дніпро». 2. ЦСКА — «Пахтакор», «Металург» — «Динамо» М, «Спартак» В — «Памір», «Арарат» — «Динамо» К, «Динамо» Мн — «Спартак» М. 14 тур. 4. «Локомотив»—«Чорноморець». 5. «Металург» — «Памір», «Спартак» В — «Динамо» К, «Динамо» Мн — «Дніпро», «Металіст» — «Шахтар», «Динамо» М — «Спартак» М. 6. ЦСКА — «Торпедо», «Арарат» — «Пахтакор».

ВІДБІРНИЙ МАТЧ ОЛІМПІАДИ-92. Італія — СРСР. 12.

15 тур. 19. «Спартак» М — «Металіст», «Шахтар» — «Торпедо», «Чорноморець» — «Динамо» Мн, «Дніпро» — «Локомотив», «Динамо» К — ЦСКА, «Памір» — «Арарат», «Пахтакор» — «Металург». 20. «Динамо» М — «Спартак» В.

КУБОК СРСР — ФІНАЛ 23.

23. «Дніпро» — «Шахтар» (матч 11 туру).

ФЕДЕРАЦІЯ ФУТБОЛУ СРСР.

Позивні футбольної весни

РОЛЬ СТАТИСТА — НЕ ДЛЯ «ГАЛИЧИНИ»

Перед початком минулорічного сезону фахівці називали дрогобицьку «Галичину» серед головних претендентів на вихід до першої ліги. Справді, за добором гравців прикарпатці, без сумніву, не мали рівних у західній проміжній зоні. Але запалу «Галичині» вистачило не надовго. З'ясувалося, зібрати з різних клубів відомих майстрів — це ще не є гарантією успішного виступу. Особливо бракувало дрогобичанам вольових якостей. Не дивно, що задовго до фінішу вони змирилися з роллю статиста. Зрештою, ця невдача й призвела до змін у керівництві команди і футбольного клубу.

Те, що за «Галичину» грали футболісти, які близько не сприймали долю місцевого футболу, підтвердило вже міжсезоння. До харківського «Металіста» подався Шулятицький, до донецького «Шахтаря» — Стельмах, волгоградський «Ротор» запросив Фурсова, а ташкентський «Пахтакор» — Мінібаєва. Дав згоду виступати за чернівецьку «Буковину» Бондарчук, а за львівські «Карпати» — Мокрицький і Толочко.

На щастя, навіть після таких відчутних втрат головного тренера «Галичини» В. Теллінгера не залишив оптимізм. Сподівається, що не сказали ще свого останнього слова ветерани Кухлевський, Войтюк, Сєдих. Саме вони й повинні повести за собою нових партнерів. А дебютантів теж вистачає. Це Василитчук зі «Спартака» (Орел), Нич — з хмельницького «Поділля», Валенко з херсонського «Кристалу», Гринишин — з рівненського «Авангарду». Всі вони, до речі, вихованці львівського футболу. Дав згоду виступати й Лелюк, який останніми роками грав за карагандинський «Шахтар».

Але непокоїть В. Теллінгера те, що у «Галичини» й досі немає заміської тренувальної бази. Готуватися ж до домашніх матчів у центральному міському готелі — це значить зрівнятися в умовах з гостями. Турбує також, що ніяк не розпочне виробничу діяльність футбольний клуб, що один з основних спонсорів — СКА ПрикВО — втратив інтерес до команди. Хочеться вірити, у Дрогобичі докладуть зусиль, аби «Галичина» уникла фінансової скрути.

У ці дні дрогобичани готуються до сезону в горах, у Тисовці.

Василь МИХАЙЛОВ.
Дрогобич.

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Заступник головного редактора — Борис Сидоренко.
Чергові редактори — Анатолій Бень, Володимир Савцов.
Автор макета — Анатолій Миронничев.
Змінний секретар — Леонід Підлужний.
Випусковий — Леонід Клюско.
Оформлення — Володимир Кисельов.
Коректори: Тамара Баштанник, Наталія Власик, Людмила Морозова, Людмила Нєсєна, Антоніна Сильверстова, Любов Станачич.
Верстальники: Тетяна Балюк, Алла Будникова, Марія Селодюк, Ольга Яценко, Анатолій Артеменко, Сергій Скаженюк.
Лінотипісти — Тетяна Мухіна, Наталія Позняк.

* * *

Ордена Леніна комбінат друку видавництва «Радянська Україна», 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Індекс 60955.
Тираж 166.150.
Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.
Зам. 031503.51.